

Sprawozdanie za 2017 rok z realizacji Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022

Kraków, październik 2018 rok

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Departament Zdrowia i Polityki Społecznej

MAŁOPOLSKA

Tytuł: Sprawozdanie za 2017 rok z realizacji Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022

Przy publikowaniu treści zawartych w niniejszym opracowaniu prosimy o podawanie źródła danych

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

ul. Raclawicka 56, 30-017 Kraków | tel. +48 12 63 03 202, fax. +48 12 630 35 24 | www.malopolska.pl

Departament Zdrowia i Polityki Społecznej

ul. Radziwiłłowska 1 | e-mail: ps.sekretariat@umwm.pl

Spis treści

Wprowadzenie	4
Rozdział 1	5
Sytuacja epidemiologiczna w Województwie Małopolskim	5
1.1. Podstawowe dane demograficzne	5
1.2. Leczeni w warunkach ambulatoryjnych	5
1.2. Leczeni w zespołach (oddziałach) leczenia środowiskowego	16
1.3. Leczeni w systemie dziennym	17
1.4. Leczeni w systemie stacjonarnym	18
1.5. Samobójstwa w Małopolsce	19
Rozdział 2	23
Zasoby instytucjonalne	23
2.1. Opieka ambulatoryjna	23
2.2. Zespoły leczenia środowiskowego	23
2.3. Opieka dzienna	24
2.4. Opieka stacjonarna	26
2.5. Opieka długoterminowa	29
2.6. Centra Zdrowia Psychicznego	30
2.7. Zasoby kadrowe	32
2.8. Pomoc społeczna	33
Rozdział 3	42
Finansowanie Programu	42
3.1. Kontraktowanie świadczeń w zakresie opieki psychiatrycznej	42
3.2. Realizacja Programów Promocji Zdrowia Psychicznego przez Województwo Małopolskie	45
3.3. Środki finansowe przeznaczone przez Województwo Małopolskie na rozwój bazy lecnictwa psychiatrycznego	46
Rozdział 4	48
Realizacja celów Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 48	
4.1. Cele główne oraz szczegółowe	48
4.2. Zrealizowane zadania w 2017 roku w ramach celów głównych oraz szczegółowych Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022	49
Podsumowanie	59

Wprowadzenie

Polskie ustawodawstwo nakłada na jednostki samorządu terytorialnego, w tym również na województwo, obowiązek ochrony zdrowia psychicznego. Obowiązek ten wynika przede wszystkim z ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa, w której w art. 14 ust. 1 pkt. 2 przewidziano realizację zadań o charakterze wojewódzkim określonych ustawami, a w szczególności w zakresie promocji i ochrony zdrowia. W odniesieniu do ochrony zdrowia psychicznego i związanych z nią zadań województwa, podstawowe znaczenie ma ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego, która w art. 1 ust. 1 stanowi: „Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane”.

Małopolski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 jest kontynuacją i trzecią edycją programu regionalnego w tej dziedzinie. Program powstał w odpowiedzi na Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022 i został przyjęty Uchwałą nr 2152/17 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 21 grudnia 2017 roku. Cele operacyjne i zadania określone w Małopolskim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 są spójne z celami oraz zadaniami określonymi w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022. Celem nadrzędnym Małopolskiego Programu jest: zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej, wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym oraz kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, w szczególności zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji. Małopolski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego opracowany został przez Departament Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego we współpracy z Małopolską Radą Zdrowia Psychicznego oraz Zespołem Zadaniowym ds. opracowania Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.

W Małopolskim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego do realizacji poszczególnych zadań w ramach celów programu zostało przewidzianych wiele instytucji. Przedstawiane sprawozdanie ujmuje działania podejmowane w 2017 roku przez Samorząd Województwa, jednostki samorządu powiatowego i gminnego, jednostki pomocy społecznej, jednostki opieki zdrowotnej, placówki oświatowe, Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Zadania dla poszczególnych podmiotów zostały określone w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego. Istotnym dla opracowania jest również fakt, że nie uzyskano pełnych danych z jednostek samorządu szczebla powiatowego i gminnego, co z kolei nie pozwoliło na przeprowadzenie kompletnej analizy.

Przedstawione w raporcie dane statystyczne i epidemiologiczne bazują na danych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie, jednostek samorządu terytorialnego oraz na danych zebranych bezpośrednio z jednostek ochrony zdrowia.

Rozdział 1

Sytuacja epidemiologiczna w Województwie Małopolskim

1.1. Podstawowe dane demograficzne

W 2017 roku województwo małopolskie liczyło 3 391 380 mieszkańców co stanowiło 8,82% ludności Polski, w tym 1 645 986 mężczyzn (48,53% wszystkich mieszkańców) i 1 745 394 kobiet (51,47% wszystkich mieszkańców). W porównaniu do 2016 roku liczba ludności wzrosła o 9 120 osób. Dane dotyczące liczby mieszkańców w podziale na poszczególne powiaty znajduje się w tabeli poniżej – tabela 1.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Województwa Małopolskiego w 2017 roku w podziale na powiaty.

Powiat	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Małopolska	3 391 380	1 645 986	1 745 394
m. Kraków	767 348	358 138	409 210
m. Nowy Sącz	84 041	40 151	43 890
m. Tarnów	109 650	51 811	57 839
bocheński	106 096	52 324	53 772
brzeski	93 164	46 217	46 947
chrzanowski	125 725	60 827	64 898
dąbrowski	59 311	29 576	29 735
gorlicki	109 076	54 025	55 051
krakowski	274 843	134 524	140 319
limanowski	130 964	65 520	65 444
miechowski	49 315	24 278	25 037
myślenicki	126 339	62 675	63 664
nowosądecki	214 999	107 145	107 854
nowotarski	191 266	93 645	97 621
olkuski	112 539	54 721	57 818
oświęcimski	154 292	75 036	79 256
proszowicki	43 658	21 483	22 175
suski	84 317	41 775	42 542
tarnowski	201 268	99 808	101 460
tatrzański	68 034	32 798	35 236
wadowicki	159 938	78 398	81 540
wielicki	125 197	61 111	64 086

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych.

1.2. Leczeni w warunkach ambulatoryjnych

W 2017 roku w województwie małopolskim leczonych w systemie ambulatoryjnym z powodu zaburzeń psychicznych było 124 666 osób, co stanowi 3,68% całej ludności zamieszkującej Małopolskę. W porównaniu z rokiem 2016 (124 641 leczonych) odnotowano nieznaczny wzrost liczby leczonych ogółem o 25 osób tj. o 0,02%. Z danych wynika, że 27 182 osób było leczonych po raz pierwszy co daje 21,80% spośród wszystkich leczonych ogółem (w porównaniu do 2016 roku nastąpił wzrost tj. o 401

osób). Wśród leczonych ogółem mężczyźni stanowili 40,91% (tj. 50 996 mężczyzn), zaś kobiety 59,09% (tj. 73 670 kobiet). Liczba osób leczonych z zaburzeniami psychicznymi zamieszkałych na obszarze wiejskim kształtowała się na poziomie 43 620 tj. 34,99% leczonych ogółem. Opieką czynną objęto 59 897 osoby tj. 48,05% leczonych ogółem.

Najbardziej liczną grupę leczonych – 29,00% (tj. 36 147 pacjentów) stanowiły osoby z zaburzeniami nerwicowymi związanymi ze stresem i somatoformicznymi. Na drugim miejscu pod względem liczby leczonych z zaburzeniami psychicznymi według rozpoznania zasadniczego znalazły się zaburzenia organiczne – 19 998 osób (tj. 16,04% leczonych ogółem), na trzecim depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe 14 834 osoby (tj. 11,90% wszystkich przypadków), w dalszej kolejności schizofrenia 14 243 osoby (tj. 11,42% leczonych ogółem). Szczegółowe zestawienie znajduje się w tabeli 2 oraz wykresie 1.

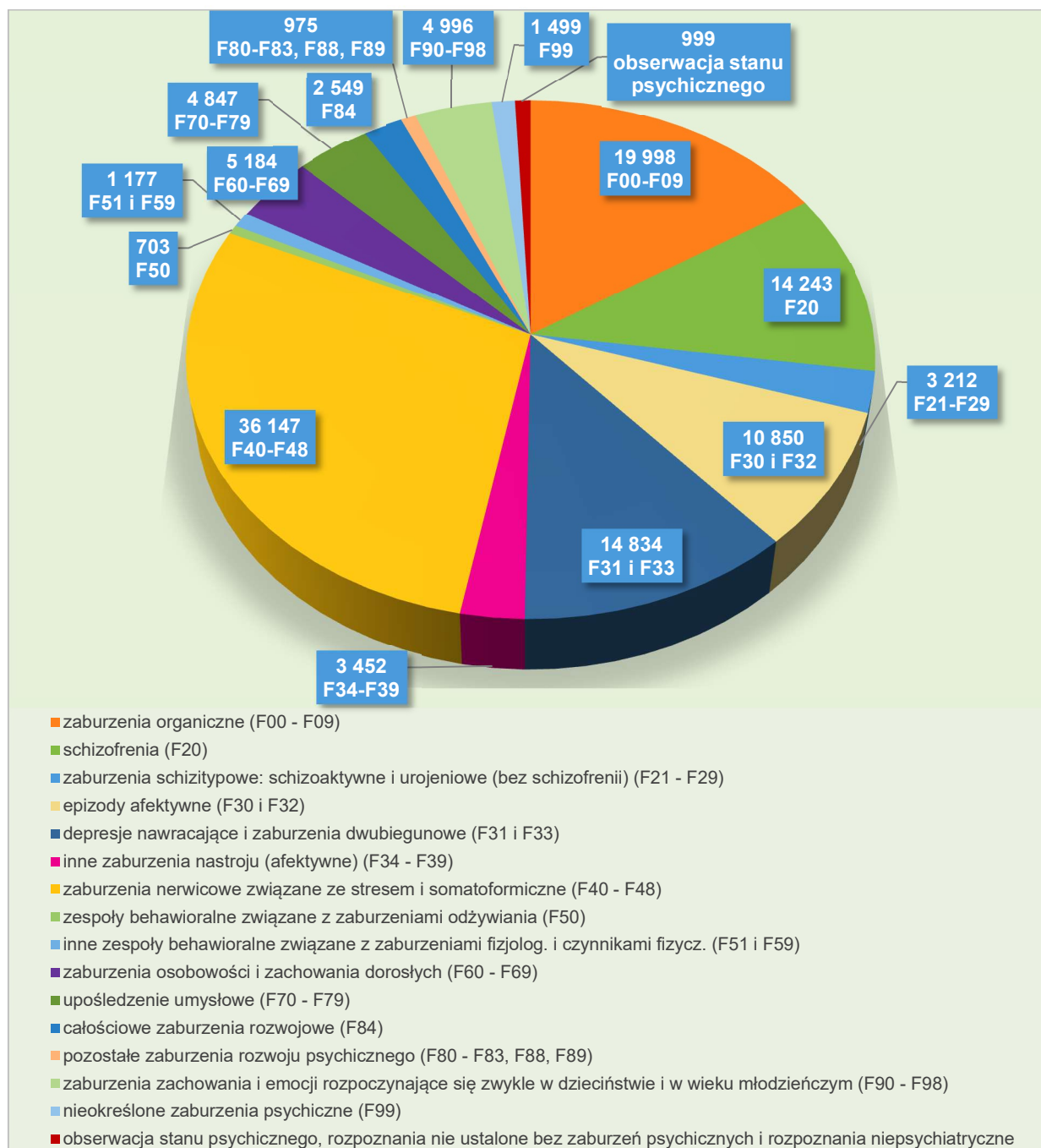
Tabela 2. Leczeni w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień) w województwie małopolskim w 2017 roku.

Wyszczególnienie		Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
		ogółem	w wieku 0-18 lat	ogółem	w wieku 0-18 lat
Ogółem z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień)					
2016 rok		124 641	11 884	27 009	4 736
2017 rok		124 666	12 668	27 182	5 137
w tym:	mężczyźni	50 996	7 640	11 263	2 884
	osoby zamieszkałe na wsi	43 620	4 496	8 898	1 785
	opieka czynna*	59 897	5 903	12 760	2 781
Ogółem z zaburzeniami psychicznymi według rozpoznania zasadniczego:					
zaburzenia organiczne (F00 - F09)		19 998	31	3 111	17
schizofrenia (F20)		14 243	223	1 071	112
zaburzenia schizotypowe: schizoaktywne i urojeniowe (bez schizofrenii) (F21 - F29)		3 212	77	488	33
epizody afektywne (F30 i F32)		10 850	356	2 470	174
depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe (F31 i F33)		14 834	133	1 640	70
inne zaburzenia nastroju (afektywne) (F34 - F39)		3 452	105	725	58
zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne (F40 - F48)		36 147	2 424	10 562	1 097
zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania (F50)		703	311	245	115
inne zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjolog. i czynnikami fizycznymi (F51 i F59)		1 177	46	484	33
zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych (F60 - F69)		5 184	109	1 553	66
upośledzenie umysłowe (F70 - F79)		4 847	780	703	227
całościowe zaburzenia rozwojowe (F84)		2 549	2 341	761	731
pozostałe zaburzenia rozwoju psychicznego (F80 - F83, F88, F89)		975	845	525	494
zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym (F90 - F98)		4 996	4 755	1 929	1 840
nieokreślone zaburzenia psychiczne (F99)		1 499	132	915	70
obserwacja stanu psychicznego, rozpoznania nie ustalone bez zaburzeń psychicznych i rozpoznania niepsychiatryczne		999	188	532	103

* opieka czynna dotyczy pacjentów, którym wyznaczane i egzekwowane są terminy następnych wizyt w ciągu roku.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM, na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

Wykres 1. Leczeni ogółem w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień) w województwie małopolskim w 2017 roku.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM, na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

W 2017 roku najwięcej osób leczyło się na terenie miasta Krakowa – 66 277 osób. Najbardziej liczną grupę stanowiły osoby leczone z powodu zaburzeń nerwicowych związanych ze stresem i somatoformicznych – 20 007 pacjentów, zaś z powodu zaburzeń organicznych w Krakowie leczyło się 9 087 pacjentów – tabela 3.

Tabela 3. Leczeni w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień) w powiatach województwa małopolskiego według wybranych rozpoznań i płci w 2017 roku.

Rozpoznanie	m. Kraków	m. Nowy Sącz	m. Tarnów	p. bocheński	p. brzeski	p. chrzanowski	p. dąbrowski	p. gorlicki	p. krakowski	p. limanowski	p. miechowski	p. myślenicki	p. nowosądecki	p. nowotarski	p. olkuski	p. oświęcimski	p. proszowicki	p. suski	p. tarnowski	p. tatrzański	p. wadowicki	p. wielicki	
Ogółem	66 277	6 725	7 415	4 110	2 542	4 428	1 022	2 232	2 425	982	2 279	3 342	1 204	2 718	3 009	4 407	915	1 230	680	604	3 266	2 854	
w tym mężczyźni	26 866	3 117	3 063	1 791	1 017	1 811	465	891	1 049	320	835	1 302	505	1 111	1 353	1 933	352	509	302	228	1 130	1 046	
Zaburzenia organiczne (F00-F09)	ogółem	9 087	686	1 144	1 143	594	182	395	480	145	741	582	308	662	438	477	243	262	129	110	561	720	
	w tym mężczyźni	4 164	327	564	583	334	99	217	252	71	356	293	143	359	246	242	113	143	85	61	251	324	
Schizofrenia (F20)	ogółem	6 815	645	1 166	554	315	211	348	285	96	166	226	262	323	444	545	162	235	88	67	698	140	
	w tym mężczyźni	3 481	482	530	277	171	33	184	122	45	65	124	130	147	185	263	72	117	40	36	321	62	
Zaburzenia schizotypowe: schizoafekty	ogółem	1 459	387	212	59	77	133	81	51	70	10	52	87	23	92	42	120	27	46	28	6	98	52

Rozpoznane		m. Kraków	m. Nowy Sącz	m. Tarnów	p. bocheński	p. brzeski	p. chrzanowski	p. dąbrowski	p. gorlicki	p. krakowski	p. limanowski	p. miechowski	p. myślenicki	p. nowosądecki	p. nowotarski	p. olkuski	p. oświęcimski	p. proszowski	p. suski	p. tarnowski	p. tatrzański	p. wadowicki	p. wielicki
Epizody afektywne (F30 i F32)	w tym mężczyźni	595	234	85	34	37	62	40	25	31	4	20	41	10	42	22	53	6	15	14	2	35	17
	ogółem	5 317	673	250	432	308	316	43	314	436	67	736	347	118	95	165	534	52	90	58	47	285	167
Depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe (F31 i F33)	w tym mężczyźni	1 606	304	87	119	73	104	18	98	172	14	179	79	33	27	75	113	19	27	19	15	59	64
	ogółem	6 989	1 107	1 046	583	370	638	146	626	189	101	90	226	130	375	768	358	101	115	95	72	404	305
Inne zaburzenia nastroju (afektywne) (F34-F39)	w tym mężczyźni	608	28	108	35	8	32	7	24	48	13	1	5	7	23	39	2	1	3	9	2	22	22
	ogółem	1 873	65	402	159	41	141	15	152	103	48	2	21	40	77	71	27	4	13	22	4	88	84

Rozpoznanie		m. Kraków	m. Nowy Sącz	m. Tarnów	p. bocheński	p. brzeski	p. chrzanowski	p. dąbrowski	p. gorlicki	p. krakowski	p. limanowski	p. miechowski	p. myślenicki	p. nowosądecki	p. nowotarski	p. olkuski	p. oświęcimski	p. proszowicki	p. suski	p. tarnowski	p. tatrzański	p. wadowicki	p. wielicki
Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne (F40-F48)	ogółem	20 007	2 804	1 796	685	584	1 489	259	251	413	395	281	1 320	170	877	688	1 208	280	354	181	238	907	960
	w tym mężczyźni	6 183	1 202	536	255	159	660	199	68	129	90	76	379	47	256	297	320	79	112	59	58	214	254
Zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania (F50)	ogółem	585	4	21	5	1	14	8	0	23	0	2	12	0	2	3	7	0	4	0	1	2	9
	w tym mężczyźni	56	0	2	0	0	1	1	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi (F51 - F59)	ogółem	895	0	35	3	1	37	0	5	34	2	5	7	51	5	26	21	0	5	2	0	1	42
	w tym mężczyźni	507	0	14	1	0	7	0	2	5	0	2	3	37	1	18	6	0	1	1	0	1	20
Zaburzenia osobowości i zachowania	ogółem	4 059	141	58	50	97	101	15	18	137	33	12	85	6	45	56	88	9	30	7	21	35	81

Rozpoznani e		m. Kraków	m. Nowy Sącz	m. Tarnów	p. bocheński	p. brzeski	p. chrzanowski	p. dąbrowski	p. gorlicki	p. krakowski	p. limanowski	p. miechowski	p. myślenicki	p. nowosądecki	p. nowotarski	p. olkuski	p. oświęcimski	p. proszowicki	p. suski	p. tarnowski	p. tatrzański	p. wadowicki	p. wielicki
	w tym mężczyźni	1 873	76	35	21	79	52	7	12	54	14	6	48	3	16	32	55	6	16	6	14	13	35
Upośledzenie umysłowe (F70-F79)																							
	ogółem	1 729	132	478	206	144	178	60	70	83	53	187	200	93	137	145	415	37	55	69	33	181	162
	w tym mężczyźni	989	80	248	125	80	89	34	40	35	25	105	136	52	68	75	314	25	29	42	14	99	92
Całościowe zaburzenia rozwojowe (F84)																							
	ogółem	1 935	16	208	26	1	1	0	0	9	2	0	32	0	2	51	236	0	4	0	3	3	20
	w tym mężczyźni	1 551	15	172	21	1	1	0	0	4	2	0	25	0	1	43	199	0	3	0	1	2	14
Pozostałe zaburzenia rozwoju Psychiczne																							
	ogółem	816	45	45	19	2	0	0	0	1	2	0	8	0	18	1	2	0	3	1	1	0	11

Rozpoznane		m. Kraków	m. Nowy Sącz	m. Tarnów	p. bocheński	p. brzeski	p. chrzanowski	p. dąbrowski	p. gorlicki	p. krakowski	p. limanowski	p. miechowski	p. myślenicki	p. nowosądecki	p. nowotarski	p. olkuski	p. oświęcimski	p. proszowicki	p. suski	p. tarnowski	p. tatrzański	p. wadowicki	p. wielicki
	w tym mężczyźni	542	40	28	15	2	0	0	0	1	2	0	4	0	4	1	2	0	1	0	1	0	7
Zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym (F90-F98)	ogółem	3 449	20	398	186	5	18	2	1	98	28	5	189	2	8	111	369	0	4	0	1	3	99
	w tym mężczyźni	2 149	13	274	144	1	6	2	1	66	17	3	118	1	6	50	266	0	2	0	1	1	54
Nieokreślone zaburzenia psychiczne (F99)	ogółem	1 262	0	156	0	2	1	0	1	64	0	0	0	1	0	0	0	0	10	0	0	0	2
	w tym mężczyźni	470	0	51	0	1	1	0	1	38	0	0	0	1	0	0	0	0	3	0	0	0	1
Obserwacja stanu psychicznego, rozpoznania	ogółem	771	154	21	0	0	0	0	14	0	0	2	0	0	0	0	0	3	0	2	0	0	32

Rozpoznane	m. Kraków	m. Nowy Sącz	m. Tarnów	p. bocheński	p. brzeski	p. chrzanowski	p. dąbrowski	p. gorlicki	p. krakowski	p. limanowski	p. miechowski	p. myślenicki	p. nowosądecki	p. nowotarski	p. olkuski	p. oświęcimski	p. proszowicki	p. suski	p. tarnowski	p. tatrzański	p. wadowicki	p. wielicki
w tym mężczyźni	367	108	10	0	0	0	0	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	25

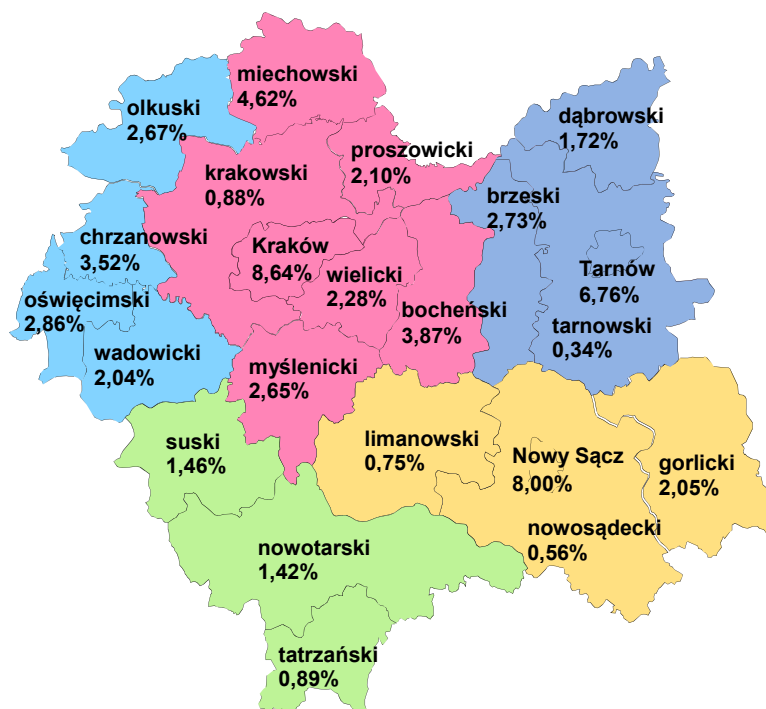
Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM, na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

W celu oceny sytuacji dokonano analizy liczby leczonych w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami psychicznymi w powiatach województwa małopolskiego. W związku z tym obliczony został odsetek osób leczących się ambulatoryjnie w stosunku do liczby mieszkańców zamieszkującej dany powiat województwa.

Z analizy danych wynika, że w 2017 roku najwięcej pacjentów leczyło się na terenie Miasta Krakowa tj. 8,64% całej populacji zamieszkującej Miasto Kraków. W dalszej kolejności znalazło się Miasto Nowy Sącz – 8,00% mieszkańców tego terenu. Pacjenci leczeni na terenie Miasta Tarnowa stanowili 6,76% wszystkich jego mieszkańców. Najmniej osób leczyło się na terenie powiatu tarnowskiego tj. 0,34% wszystkich mieszkańców powiatu – mapa 1.

Mapa 1. Procentowa liczba osób leczonych w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami psychicznymi w powiatach województwa małopolskiego w stosunku do liczby mieszkańców zamieszkującej dany powiat województwa w 2016 roku.

- Subregion Krakowski Obszar Metropolitalny: powiat bocheński, powiat krakowski, Miasto Kraków, powiat miechowski, powiat myślenicki, powiat proszowicki, powiat wielicki.
- Subregion Małopolska Zachodnia: powiat chrzanowski, powiat olkuski, powiat oświęcimski, powiat wadowicki.
- Subregion Podhalański: powiat nowotarski, powiat suski, powiat tatrzański.
- Subregion Sądecki: powiat gorlicki, powiat limanowski, powiat nowosądecki, Miasto Nowy Sącz.
- Subregion Tarnowski: powiat brzeski, powiat dąbrowski, powiat tarnowski, Miasto Tarnów.

% wszystkich mieszkańców zamieszkujących powiat

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM, na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

W 2017 roku liczba leczonych ambulatoryjnie z zaburzeniami spowodowanymi używaniem substancji psychoaktywnych w województwie małopolskim wyniosła 2 495 osób, co wskazuje na spadek liczby leczonych o 49 pacjentów w stosunku do 2016 roku. Liczba leczonych mężczyzn wyniosła 1 756 tj. 70,38% wszystkich leczonych. Opieką czynną objęto 1 547 pacjentów (tj. 62,00% wszystkich leczonych). Liczba leczonych po raz pierwszy wyniosła 1 015 osób tj. 40,68% ogółu pacjentów. W 2017 roku w wieku do 18 lat leczono 174 osoby (tj. 6,97% wszystkich leczonych).

Najczęstszym powodem leczenia było używanie kilku substancji lub innych substancji psychoaktywnych – 1 490 osób (tj. 59,72% wszystkich leczonych), w dalszej kolejności znalazło się współistniejące uzależnienie od alkoholu – 424 osób, a także leczenie z powodu używania leków uspokajających i nasennych – 369 pacjentów – tabela 4.

Tabela 4. Leczeni w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami spowodowanymi używaniem substancji psychoaktywnych w województwie małopolskim w 2017 roku.

Wyszczególnienie		Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
		ogółem	w tym w wieku do 18 lat	ogółem	w tym w wieku do 18 lat
Ogółem	2016 rok	2 544	236	1 092	142
	2017 rok	2 495	174	1 015	90
w tym:	mężczyźni	1 756	116	764	63
	osoby zamieszkałe na wsi	434	34	190	13
	opieka czynna	1 547	140	643	73
Ogółem zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych według rozpoznania zasadniczego:					
opiaty (F11)		173	2	38	0
kanabinoły (F12)		250	34	123	18
leki uspokajające i nasenne (F13)		369	0	92	0
kokaina (F14)		12	0	5	0
inne substancje pobudzające, w tym kofeina (F15)		152	15	93	9
substancje halucynogenne (F16)		10	3	7	2
lotne rozpuszczalniki (F18)		4	1	0	0
kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne (F19)		1 490	117	640	59
używanie tytoniu (F17)		35	2	17	2
współistniejące uzależnienia od alkoholu (F10)		424	5	141	2
współuzależnienia		178	14	74	6

* opieka czynna dotyczy pacjentów, którym wyznaczane są terminy następných wizyt w ciągu roku.

Źródło: Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

W 2017 roku liczba leczonych w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu w województwie małopolskim wyniosła 11 470 osób, co w porównaniu do 2016 roku (11 357) wskazuje na wzrost liczby leczonych o 113 osób. Wśród leczonych większość stanowili mężczyźni – 8 683 (tj. 75,70% leczonych ogółem). Liczba leczonych osób zamieszkujących na wsi wyniosła 4 656 (40,59% przypadków). Opieką czynną objęto 6 254 pacjentów co daje 54,52% wszystkich leczonych.

Najczęstszym powodem leczenia był zespół uzależnienia – 10 125 leczonych, w dalszej kolejności współuzależnienia – 949 osoby oraz używanie szkodliwe – 548 pacjentów – tabela 5.

Tabela 5. Leczeni w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu w województwie małopolskim w 2017 roku.

Wyszczególnienie		Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
		ogółem	w wieku 0-18 lat	ogółem	w wieku 0-18 lat
Ogółem	2016 rok	11 357	24	4 405	10
	2017 rok	11 470	55	4 215	24

Wyszczególnienie		Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
		ogółem	w wieku 0-18 lat	ogółem	w wieku 0-18 lat
w tym:	mężczyźni	8 683	35	3 488	10
	osoby zamieszkałe na wsi	4 656	25	1 699	12
	opieka czynna	6 254	5	2 457	4
Ogółem zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem alkoholu według rozpoznania zasadniczego:					
ostre zatrucie (F10.0)		111	0	52	0
używanie szkodliwe (F10.1)		548	6	264	4
zespół uzależnienia (F10.2)		10 125	49	3 741	20
zespół abstynencyjny bez majaczenia (F10.3)		100	0	25	0
zespół abstynencyjny z majaczeniem (F10.4)		34	0	16	0
zaburzenia psychotyczne bez majaczenia (F10.5)		141	0	38	0
zespół amnestyczny (F10.6)		46	0	2	0
inne zaburzenia psychiczne (F10.7, F10.8, F10.9)		365	0	77	0
współistniejące uzależnienie od środków psychoaktywnych (F11-F19)		110	0	55	0
współuzależnienia		949	19	421	14

* opieka czynna dotyczy pacjentów, którym wyznaczane i egzekwowane są terminy następnych wizyt w ciągu roku.

Źródło: Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

1.2. Leczeni w zespołach (oddziałach) leczenia środowiskowego

W 2017 roku opieką środowiskową objęto 4 526 pacjentów, co oznacza znaczny wzrost liczby leczonych o 377 osób w porównaniu do 2016 roku. Wśród leczonych mężczyźni stanowili 38,18% (tj. 1 728), a kobiety 61,82% (tj. 2 798). Osoby zamieszkujące tereny wiejskie stanowiły 25,14% (tj. 1 138 pacjentów) wszystkich osób objętych opieką środowiskową. Leczonych w formie środowiskowej w wieku 0-18 było 86 pacjentów (tj. 1,90% wszystkich przypadków). Najczęstszą przyczyną objęcia pacjenta opieką środowiskową były organiczne zaburzenia psychiczne z zespołami objawowymi – 1 819 osób (tj. 40,19% ogółu leczonych), w dalszej kolejności schizofrenia – 1 474 pacjentów (tj. 32,57% wszystkich leczonych pacjentów) – tabela 6.

Tabela 6. Leczeni w zespołach (oddziałach) leczenia środowiskowego w województwie małopolskim w 2017 roku.

Wyszczególnienie		Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
		ogółem	w tym w wieku 0-18	ogółem	w tym w wieku 0-18
Ogółem	2016 rok	4 149	78	456	11
	2017 rok	4 526	86	399	23
w tym:	mężczyźni	1 728	42	140	12
	osoby zamieszkałe na wsi	1 138	23	132	7
Zaburzenia psychiczne według rozpoznania:					
organiczne zaburzenia psychiczne z zespołami objawowymi (F00-F09)		1 819	1	228	0
zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu (F10)		18	3	3	0
zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych (F11-F19)		3	0	1	0
schizofrenia (F20)		1 474	1	73	1
zaburzenia schizotypowe: schizoafektywne i urojeniowe (bez schizofrenii) (F21-F29)		143	2	5	0

Wyszczególnienie	Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
	ogółem	w tym w wieku	ogółem	w tym w wieku
		0-18		0-18
zaburzenia nastroju (afektywne) (F30-F39)	660	7	47	2
zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne (F40-F48)	104	32	15	3
zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi (F50-F59)	5	3	0	0
inne	300	40	27	17

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM, na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

1.3. Leczeni w systemie dziennym

W 2017 roku w systemie dziennym w województwie małopolskim leczonych było 3 412 pacjentów. Najwięcej pacjentów skorzystało ze świadczeń dziennych psychiatrycznych dla dorosłych – 2 183 tj. 63,98% wszystkich leczonych dziennie. Na oddziałach dziennych psychiatrycznych rehabilitacyjnych dla dorosłych leczono się 631 pacjentów (18,49% wszystkich leczonych dziennie), 271 pacjentów leczono się na oddziałach dziennych leczenia zaburzeń nerwicowych (tj. 7,94% wszystkich leczonych), 192 osoby leczono się na oddziałach dziennych psychiatrycznych rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży (tj. 5,63% wszystkich pacjentów), 135 pacjentów leczono się na oddziałach dziennych rehabilitacyjnych dla osób z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi (tj. 3,96% wszystkich leczonych) – tabela 7.

Tabela 7. Liczba leczonych w systemie dziennym w województwie małopolskim w 2017 roku.

Nazwa świadczenia	Liczba leczonych
Świadczenia dzienne psychiatryczne dla dorosłych	2 183
Świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dorosłych	631
Świadczenia dzienne leczenia zaburzeń nerwicowych	271
Świadczenia dzienne rehabilitacyjne dla osób z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi	135
Świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży	192
SUMA	3 412

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki, Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

W 2017 roku najwięcej pacjentów było leczonych z terenu miasta Krakowa tj. 1 371 osób, w dalszej kolejności z terenu powiatu krakowskiego – 337 pacjentów oraz powiatu chrzanowskiego – 184 pacjentów. Na terenie województwa małopolskiego leczono się 258 pacjentów nie będących mieszkańcami Małopolski – tabela 8.

Tabela 8. Leczeni w systemie dziennym w powiatach województwa małopolskiego w 2017 roku.

Powiat	Suma	Dzienne psychiatryczne dla dorosłych	Dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dorosłych	Dzienne leczenie zaburzeń nerwicowych	Dzienne rehabilitacyjne dla osób z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi	Dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży
ogółem	3 412	2 183	631	271	135	192
m. Kraków	1 371	739	317	132	79	104
m. Nowy Sącz	51	47	2	1	1	0
m. Tarnów	115	112	0	3	0	0
bocheński	69	56	6	7	0	0
brzeski	22	17	3	0	0	2
chrzanowski	184	162	1	2	2	17
dąbrowski	28	26	0	2	0	0
gorlicki	49	47	1	1	0	0
krakowski	337	191	88	21	27	10
limanowski	119	75	40	3	1	0
miechowski	109	31	77	0	1	0
myślenicki	61	49	6	4	1	1
nowosądecki	72	64	2	3	1	2
nowotarski	27	19	1	7	0	0
olkuski	56	43	4	7	1	1
oświęcimski	67	34	1	0	2	30
proszowicki	28	22	3	1	2	0
suski	19	16	3	0	0	0
tarnowski	134	133	0	1	0	0
tatrzański	7	5	0	2	0	0
wadowicki	85	79	4	1	0	1
wielicki	144	78	34	14	11	7
inne	258	138	38	59	6	17

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki, Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

1.4. Leczeni w systemie stacjonarnym

W 2017 roku leczonych w systemie stacjonarnym w województwie małopolskim było 13 650 pacjentów. Najwięcej leczonych było Szpitalu Klinicznym im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie, 5 700 pacjentów co stanowi 41,76% wszystkich osób leczonych stacjonarnie. Wynika to z faktu, że Szpital ten zaliczany jest do jednostek jednoprofilowych i jest największą, a zarazem wiodącą jednostką w zakresie lecznictwa psychiatrycznego na terenie województwa małopolskiego, dodatkowo posiada największą liczbę łóżek. W dalszej kolejności pod względem liczby leczonych był Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie, w którym leczonych stacjonarnie było 1 565 pacjentów. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie zaliczany jest do jednostek jednoprofilowych i jest drugą, po Szpitalu Babińskiego, jednostką pod względem udzielanych świadczeń w zakresie lecznictwa psychiatrycznego oraz ilości posiadanych łóżek na terenie województwa małopolskiego. Spośród szpitali wieloprofilowych, które w swoich strukturach posiadają oddziały psychiatryczne najwięcej leczonych było w Szpitalu Wojewódzkim im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie – 1 063 pacjentów, w dalszej kolejności w Szpitalu Specjalistycznym im. H. Klimontowicza w Gorlicach – 941 pacjentów.

Na oddziałach dziecięcych w sumie leczonych było 366 pacjentów, w tym w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym im. św. Ludwika w Krakowie 182 pacjentów, a w Szpitalu Uniwersyteckim w Krakowie 184 pacjentów – tabela 9.

Tabela 9. Leczeni stacjonarnie w szpitalach psychiatrycznych oraz wieloprofilowych w województwie małopolskim w 2017 roku (bez uzależnień).

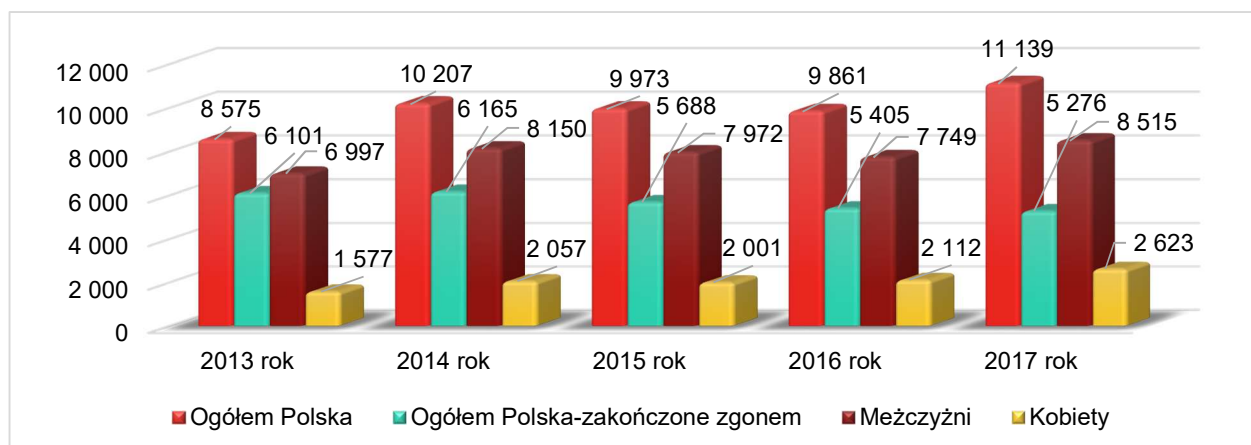
Nazwa jednostki	Liczba leczonych	Liczba osobodni	Średni okres pobytu w dniach
Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie	5 700	239 346	42,0
Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	1 565	51 175	32,7
Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera w Krakowie Sp. z o.o.	446	13 399	30,0
Szpital Uniwersytecki w Krakowie	482	21 032	43,6
Szpital Uniwersytecki w Krakowie – oddział dziecięcy	184	7 488	40,7
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie – oddział dziecięcy	182	5 000	27,5
5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką w Krakowie	459	16 778	36,6
Szpital Specjalistyczny im. J. Śniadeckiego w Nowym Sączu	300	9 034	30,1
Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie	1 063	26 851	25,3
Szpital Powiatowy w Chrzanowie	510	9 156	18,0
Szpital Specjalistyczny im. H. Klimontowicza w Gorlicach	941	21 327	22,7
Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu	813	20 056	24,7
Nowy Szpital w Olkuszu	680	19 282	28,4
Szpital Powiatowy im. św. Maksymiliana w Oświęcimiu	325	13 633	41,9
SUMA	13 650	473 557	34,7

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie formularzy sprawozdawczych, MZ-29 oraz MZ-30.

1.5. Samobójstwa w Małopolsce

W Polsce w 2017 roku, 11 139 osób próbowało popełnić samobójstwo (liczba ta zawiera zamachy samobójcze zakończone zgonem oraz z powodu różnych okoliczności nie skutkujące zgonem), co w stosunku do 2016 roku wskazuje na wzrost liczby zamachów samobójczych o 1 278 osób. Spośród liczby zamachów samobójczych ogółem, 5 276 osób (tj.: 47,37% wszystkich prób samobójczych) zmarło w wyniku samobójstwa. Znaczną większość wśród samobójców stanowili mężczyźni – 8 515 (tj.: 76,44% wszystkich osób) – wykres 2.

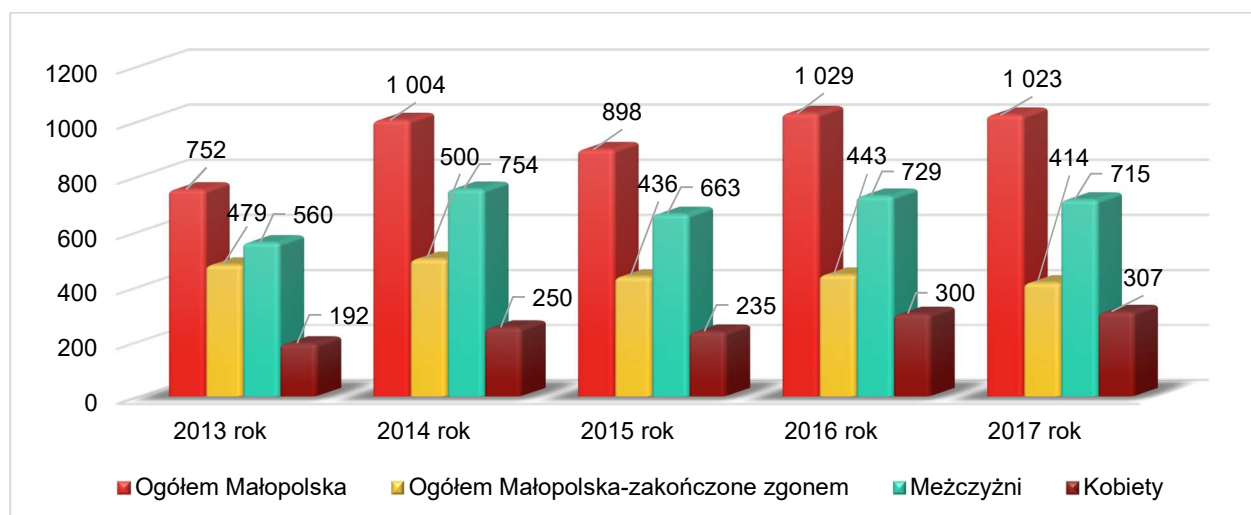
Wykres 2. Liczba zamachów samobójczych ogółem (łącznie zamachów samobójczych zakończonych zgonem oraz nie skutkujących zgonem) na terenie Polski w latach 2013-2017 w podziale na płeć.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych ze strony internetowej www.policja.pl.

Z analizy danych wynika, że w 2017 roku na terenie Małopolski 1 023 osoby (tj.: 9,18% zamachów samobójczych popełnionych na terenie Polski) targnęło się na swoje życie, co wskazuje na spadek liczby zamachów samobójczych w stosunku do 2016 roku o 6 osób. Liczba ta zawiera zamachy samobójcze zakończone zgonem oraz z powodu różnych okoliczności nie skutkujące zgonem. Spośród liczby ogółem w 2017 roku odnotowano 414 przypadków (tj.: 40,47% wszystkich prób samobójczych) zamachów samobójczych zakończonych zgonem. Z danych wynika, że większość samobójstw popełniali mężczyźni – 715 przypadków (tj.: 69,89% wszystkich osób). Pomimo rosnącej liczby samobójstw w Polsce, w Małopolsce w 2017 roku odnotowano spadek liczby zamachów samobójczych w stosunku do 2016 roku – wykres 3.

Wykres 3. Liczba zamachów samobójczych ogółem (łącznie zamachów samobójczych zakończonych zgonem oraz nie skutkujących zgonem) na terenie województwa małopolskiego w latach 2013-2017 w podziale na płeć.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych ze strony internetowej www.policja.pl.

Z danych wynika, że najczęściej zamachów samobójczych ogółem (łącznie zamachy samobójcze zakończone zgonem oraz nie skutkujące zgonem) dokonują młodzi ludzie tj. w wieku

19-24 lata – 112 (tj. 10,95% wszystkich prób samobójczych), w dalszej kolejności były to osoby w wieku 25-29 lat oraz 35-39 lat – po 98 osób. W przypadku zamachów samobójczych zakończonych zgonem najczęściej dokonywały ich osoby w wieku średnim tj. 55-59 lat – 51 (tj. 12,32% wszystkich zamachów samobójczych zakończonych zgonem), w dalszej kolejności były to osoby w wieku 40-44 lata – 39 przypadków. Najmniej zamachów samobójczych popełniały najmłodsze oraz najstarsze osoby – tabela 10, wykres 4.

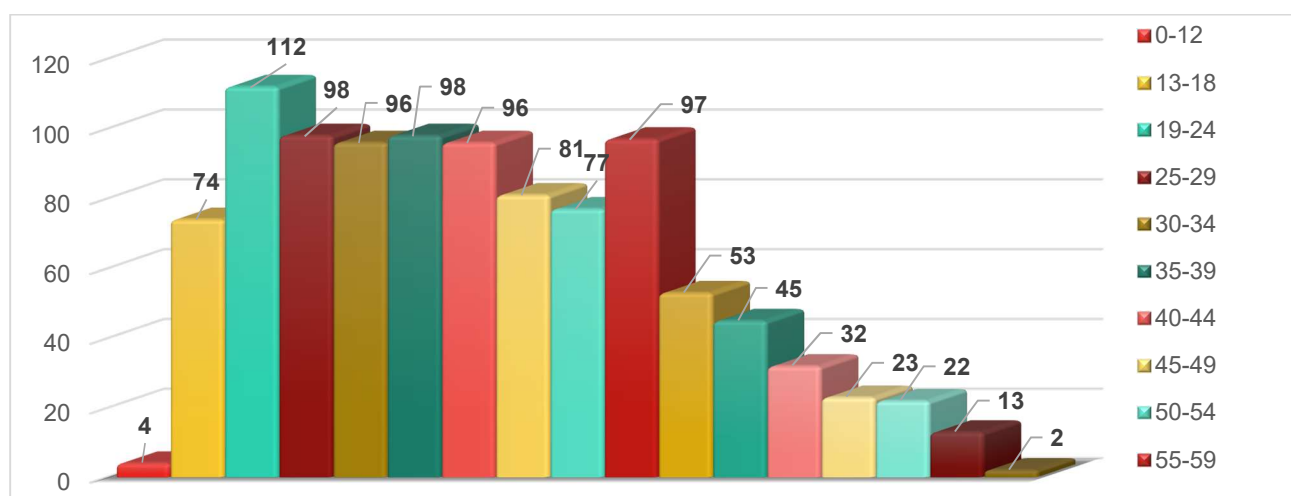
Tabela 10. Liczba zamachów samobójczych ogółem (łącznie zamachów samobójczych zakończonych zgonem oraz nie skutkujących zgonem) na terenie województwa małopolskiego w latach 2013-2017 w podziale na wiek.

Rok	Przedział wiekowy																	SUMA
	0-12	13-18	19-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+	wiek nieustalony	
2013	1	32	77	50	71	51	39	50	61	67	53	24	27	12	16	12	109	752
	0*	9*	40*	23*	35*	28*	24*	33*	43*	55*	43*	19*	24*	11*	15*	10*	67*	479*
2014	0	45	118	82	107	84	80	81	100	96	85	43	21	12	24	11	15	1 004
	0*	6*	43*	30*	47*	35*	35*	42*	56*	68*	47*	31*	15*	10*	19*	7*	9*	500*
2015	1	59	97	104	83	77	83	63	85	70	66	37	21	27	14	7	4	898
	0*	6*	37*	39*	31*	27*	36*	40*	52*	41*	46*	27*	13*	23*	9*	5*	4*	436*
2016	2	51	114	97	111	81	94	81	80	91	69	53	36	29	20	11	9	1 029
	0*	4*	29*	28*	31*	34*	30*	35*	50*	52*	41*	41*	21*	21*	9*	9*	8*	443*
2017	4	74	112	98	96	98	96	81	77	97	53	45	32	23	22	13	2	1 023
	0*	10*	25*	32*	34*	36*	39*	31*	29*	51*	36*	34*	19*	17*	12*	8*	1*	414*

* Liczba samobójstw zakończonych zgonem.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych ze strony internetowej www.policja.pl.

Wykres 4. Liczba zamachów samobójczych ogółem (łącznie zamachów samobójczych zakończonych zgonem oraz nie skutkujących zgonem) na terenie województwa małopolskiego w 2017 roku w podziale na wiek.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych ze strony internetowej www.policja.pl.

Dane poniżej przedstawiają stan świadomości samobójcy podczas dokonywania zamachu na swoje życie (dane jednej osoby mogą występować w kilku pozycjach). Spory odsetek osób podczas zamachu samobójczego był pod wpływem alkoholu – 311 osób, 284 z nich leczyły się psychicznie, a 176 osób nadużywało alkoholu – tabela 11.

Tabela 11. Liczba zamachów samobójczych ogółem (łącznie zamachów samobójczych zakończonych zgonem oraz nie skutkujących zgonem) na terenie województwa małopolskiego w 2017 roku z uwzględnieniem stanu świadomości i stanu zdrowia samobójcy.

Stan	Liczba osób*
Trzeźwy	115
Pod wpływem alkoholu	311
Pod wpływem środków odurzających	9
Pod wpływem leków	92
Pod wpływem środków zastępczych tzw. dopalaczy	2
Zakłócenie stanu świadomości nie ustalone	516
Choroba fizyczna	40
Trwałe kalectwo	4
Leczony psychicznie	284
Leczony z powodu alkoholizmu	41
Nadużywał alkoholu	176
Leczony z powodu narkomanii	4
Zatrzymania w izbie wytrzeźwień	10
Miał sprawę w komisji ds. przeciwdziałania alkoholizmowi	3
Używał narkotyków	6
Używał środków zastępczych tzw. dopalaczy	6
Brak informacji dot. stanu zdrowia	514

* dane mogą występować w kilku pozycjach

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych ze strony internetowej www.policja.pl.

Rozdział 2

Zasoby instytucjonalne

2.1. Opieka ambulatoryjna

W 2017 roku liczba poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych oraz dla dzieci i młodzieży, na terenie województwa małopolskiego wynosiła 98. Z danych wynika, że w 2017 roku we wszystkich powiatach województwa małopolskiego mieszkańcy mieli dostęp do poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych, łącznie było ich 80. Najwięcej tego typu poradni zostało zakontraktowano w Krakowie – 31. W powiecie chrzanowskim zakontraktowano 5 poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych, po 4 w: powiecie krakowskim oraz w mieście Nowy Sącz, po 3 w powiatach: limanowskim, myślenickim, nowosądeckim, nowotarskim, oświęcimski, wielickim oraz mieście Tarnów, po 2 w powiatach: brzeskim, gorlickim, olkuskim oraz wadowickim. W pozostałych powiatach województwa małopolskiego tj.: bocheńskim, dąbrowskim, miechowskim, proszowickim, suskim, tarnowskim oraz tatrzańskim, w 2017 roku zakontraktowano po jednej poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych.

W województwie małopolskim w 2017 roku liczba poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży wynosiła 18, w tym 10 w Krakowie i po jednej w powiatach: bocheńskim, krakowskim, limanowskim, myślenickim, olkuskim, oświęcimskim, wielickim oraz mieście Tarnów. W 13 powiatach województwa małopolskiego nie ma poradni tego typu dla dzieci i młodzieży – tabela 12.

Tabela 12. Poradnie zdrowia psychicznego oraz inne w powiatach województwa małopolskiego w 2017 roku.

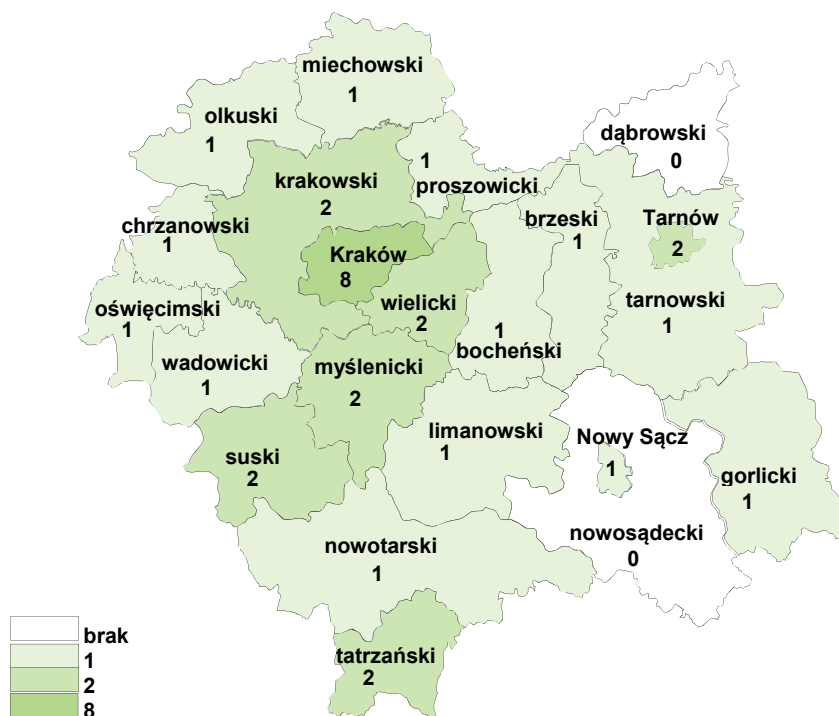
Nazwa poradni	Łącznie	p. bocheński	p. brzeski	p. chrzanowski	p. dąbrowski	p. gorlicki	p. krakowski	p. limanowski	p. miechowski	p. myślenicki	p. nowosądecki	p. nowotarski	p. olkusi	p. oświęcimski	p. proszowicki	p. suski	p. tarnowski	p. tatrzański	p. wadowicki	p. wielicki	m. Kraków	m. Nowy Sącz	m. Tarnów
Poradnia zdrowia psychicznego dla dorosłych	80	1	2	5	1	2	4	3	1	3	3	3	2	3	1	1	1	1	2	3	31	4	3
Poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży	18	1	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	10	-	1
SUMA	98	2	2	5	1	2	5	4	1	4	3	3	3	4	1	1	1	1	2	4	41	4	4

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki, Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

2.2. Zespoły leczenia środowiskowego

W 2017 roku na terenie województwa małopolskiego Narodowy Fundusz Zdrowia zakontraktował 33 Zespoły Leczenia Środowiskowego w 20 na 22 powiaty województwa małopolskiego. Dostęp do leczenia środowiskowego w ciągu ostatnich lat znacznie się polepszył, dla porównania w 2016 roku mieszkańcy województwa mieli dostęp do 27 ZLS, w 2017 uzupełniono dostępność o dodatkowe 6 zespołów w powiatach: myślenickim, tatrzańskim, a także miastach na prawach powiatu: m. Kraków, m. Nowy Sącz oraz m. Tarnów. Mieszkańcy mają dostęp do ZLS w 20 powiatach, tylko powiat dąbrowski oraz nowosądecki nie ma zakontraktowanej opieki środowiskowej. Najwięcej ZLS zakontraktowano na terenie miasta Krakowa – 8, po 2 ZLS znajdują się w powiatach: krakowskim, myślenickim, suskim, tatrzańskim, wielickim oraz mieście Tarnów – mapa 2.

Mapa 2. Rozmieszczenie Zespołów Leczenia Środowiskowego działających na terenie województwa małopolskiego w 2017 roku.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki, Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

2.3. Opieka dzienna

W województwie małopolskim w 2017 roku na oddziałach dziennych z zakresu leczenia zaburzeń psychicznych było w sumie 941 miejsc, w tym 423 miejsca na oddziałach psychiatrycznych dla dorosłych, 229 miejsc na oddziałach psychiatrycznych rehabilitacyjnych dla dorosłych, 58 miejsc na oddziałach leczenia zaburzeń nerwicowych, 146 miejsc na oddziale psychiatrycznym rehabilitacyjnym dla osób z całościowymi zaburzeniami rozwoju oraz 85 miejsc na oddziałach psychiatrycznych rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży. Największą liczbę miejsc na oddziałach dziennych w omawianym zakresie zakontraktowano w Szpitalu Uniwersyteckim w Krakowie – 164 oraz w Szpitalu Klinicznym im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie – 150. W grudniu 2017 roku rozpoczął działalność Oddział Dzienny Psychiatryczny w Szpitalu Wojewódzkim im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie – tabela 13.

Tabela 13. Liczba miejsc dla dorosłych, dzieci i młodzieży na oddziałach dziennych psychiatrycznych, rehabilitacyjnych oraz leczenia zaburzeń nerwicowych (bez uzależnień) na terenie województwa małopolskiego w 2017 roku.

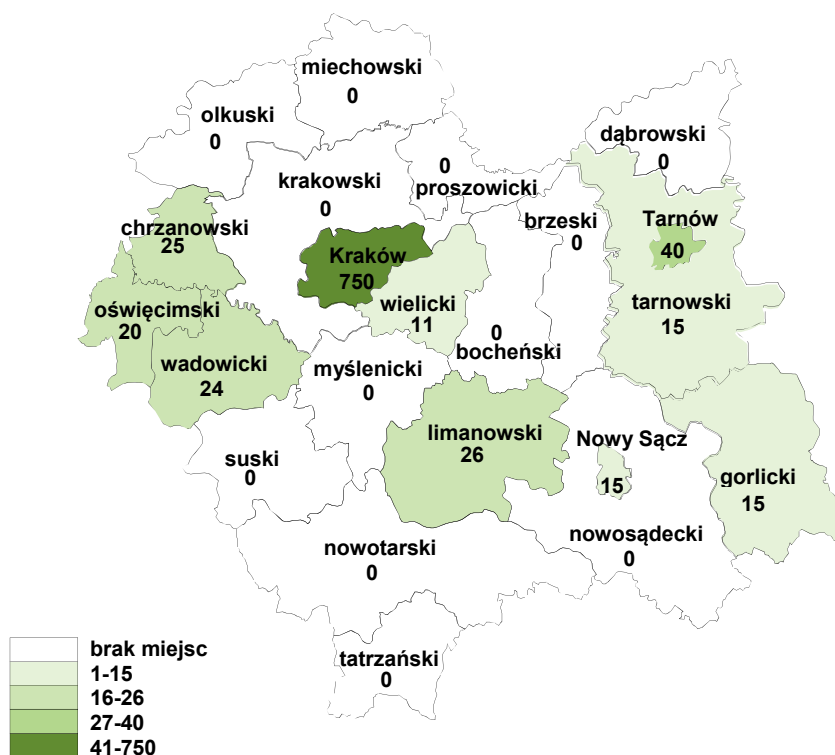
Nazwa świadczeniodawcy	Nazwa oddziału dziennego	Liczba miejsc
Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	55
	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	95
Razem Szpital Babińskiego		150
Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	psychiatryczny dla dorosłych	24
Szpital Uniwersytecki w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	54
	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	16
	leczenia zaburzeń nerwicowych	54

Nazwa świadczeniodawcy	Nazwa oddziału dziennego	Liczba miejsc
	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dzieci i młodzieży	40
Razem Szpital Uniwersytecki		164
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dzieci i młodzieży	25
5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	35
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	48
Krakowski Zespół Zdrowia Psychicznego MediNorm w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	15
Pro Psyche Ośrodek Zdrowia Psychicznego NZOZ w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	18
A. Bańdur i K. Wrzesień Lekarska Spółka Partnerska w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	11
Pro-Vita Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	16
Scanmed Spółka Akcyjna w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	25
Szpital Specjalistyczny im. J. Śniadeckiego w Nowym Sączu	psychiatryczny dla dorosłych	15
Szpital Specjalistyczny Im. Henryka Klimontowicza w Gorlicach	psychiatryczny dla dorosłych	15
Szpital Powiatowy w Chrzanowie	psychiatryczny dla dorosłych	25
Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie	psychiatryczny dla dorosłych	20
Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. w Tarnowie	psychiatryczny dla dorosłych	20
Centrum Zdrowia w Tuchowie (p. tarnowski)	psychiatryczny dla dorosłych	15
Krakowski Zespół Zdrowia Psychicznego MediNorm, Limanowa	psychiatryczny dla dorosłych	12
	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	14
Razem MediNorm, Limanowa		26
Fundacja Anny Dymnej „Mimo wszystko” w Krakowie	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	72
Specjalistyczny Gabinet Lekarski Kazimierz Pietruszewski w Krakowie	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	25
Idea Med Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością, Niepołomice (p. wielicki)	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	7
	leczenia zaburzeń nerwicowych	4
Razem Idea Med		11
Effatha Ośrodek dla Osób z Autyzmem w Krakowie	psychiatryczny rehabilitacyjny dla osób z całościowymi zaburzeniami rozwoju	146
NZOZ Ośrodek Rehabilitacji Euro-Med Oświęcimiu	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dzieci i młodzieży	20
SUMA		941

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki, Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

W 2017 roku najwięcej miejsc dla dorosłych, dzieci i młodzieży na oddziałach dziennych psychiatrycznych, rehabilitacyjnych oraz leczenia zaburzeń nerwicowych zakontraktowano w Krakowie –750, w dalszej kolejności w: mieście Tarnów –40 miejsc, powiecie limanowskim – 26 miejsc, powiecie chrzanowskim – 25 miejsc. W 12 powiatach województwa tj.: bocheńskim, brzeskim, dąbrowskim, krakowskim, miechowskim, myślenickim, nowosądeckim, nowotarskim, olkuskim, proszowickim, suskim oraz tatrzańskim, nie ma zakontraktowanych miejsc opieki dziennej – mapa 3.

Mapa 3. Rozmieszczenie miejsc dla dorosłych, dzieci i młodzieży na oddziałach dziennych psychiatrycznych, rehabilitacyjnych oraz leczenia zaburzeń nerwicowych na terenie województwa małopolskiego w 2017 roku.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki, Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

2.4. Opieka stacjonarna

W 2017 roku największą liczbę łóżek na oddziałach psychiatrycznych spośród szpitali znajdujących się na terenie województwa małopolskiego posiadał Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie – 668 łóżek, stan ten wynika z faktu, że jest największym tego typu szpitalem monospecjalistycznym w Małopolsce. Szpital Babińskiego w swoich strukturach posiada 6 oddziałów psychiatrycznych ogólnych – 274 łóżka, 2 oddziały rehabilitacji psychiatrycznej – 89 łóżek, 2 oddziały psychogeriatryczne – 120 łóżek, po 1 oddziale: leczenia zaburzeń nerwicowych – 35 łóżek, psychiatrii sądowej – 40 łóżek, psychiatrii sądowej o wzmocnionym zabezpieczeniu – 65 łóżek oraz ośrodek rehabilitacji dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi zaburzeniami psychotycznymi – 45 łóżek. Drugi pod względem ilości łóżek był Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie, który posiada w sumie 134 łóżka, w tym 108 łóżek na 3 oddziałach psychiatrycznych ogólnych oraz 26 łóżek na oddziale psychogeriatrycznym.

Pozostałe oddziały, w których udzielane są świadczenia w zakresie opieki psychiatrycznej znajdują się w szpitalach wieloprofilowych, które posiadają oddziały psychiatryczne w swoich strukturach. Największą ilość łóżek na oddziałach psychiatrycznych dla dorosłych wśród szpitali wieloprofilowych posiadał Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie (jeden podmiot leczniczy w subregionie tarnowskim udzielający świadczeń w zakresie stacjonarnej opieki psychiatrycznej) – 70 łóżek, w dalszej kolejności Szpital Uniwersytecki w Krakowie – 60 łóżek. W 2017 roku na terenie województwa małopolskiego znajdowały się 2 oddziały psychiatryczne dla dzieci, posiadające łącznie 40 łóżek. Jeden w Szpitalu Uniwersyteckim w Krakowie – 20 łóżek, drugi w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym im. św. Ludwika w Krakowie – 20 łóżek – tabela 14.

Tabela 14. Liczba łóżek na oddziałach psychiatrycznych stacjonarnych (bez uzależnień) w szpitalach jednoprofilowych oraz wieloprofilowych na terenie województwa małopolskiego w 2017 roku.

Nazwa świadczeniodawcy	Nazwa oddziału	Liczba łóżek	Obłożenie łóżek
Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie	psychiatryczny ogólny – 6 oddziałów	274	100%
	rehabilitacji psychiatrycznej – 2 oddziały	89	95%
	leczenia zaburzeń nerwicowych	35	97%
	psychogeriatryczny – 2 oddziały	120	98%
	psychiatrii sądowej	40	101%
	psychiatrii sądowej o wzmocnionym zabezpieczeniu	65	95%
	ośrodek rehabilitacji dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi zaburzeniami psychotycznymi	45	97%
Razem Szpital Babińskiego		668	98%
Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	psychiatryczny ogólny – 3 oddziały	108	106%
	psychogeriatryczny	26	100%
Razem Szpital w Andrychowie		134	105%
Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera w Krakowie Sp. z o.o.	psychiatryczny dla dorosłych	37	99%
Szpital Uniwersytecki w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	60	96%
	psychiatryczny dla dzieci	20	103%
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie	psychiatryczny dla dzieci	20	68%
5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	50	92%
Szpital Specjalistyczny im. J. Śniadeckiego w Nowym Sączu	psychiatryczny dla dorosłych	25	99%
Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie	psychiatryczny dla dorosłych	70	105%
Szpital Powiatowy w Chrzanowie	psychiatryczny dla dorosłych	26	96%
Szpital Specjalistyczny im. H. Klimontowicza w Gorlicach	psychiatryczny dla dorosłych	60	97%
Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu	psychiatryczny dla dorosłych	60	92%
Nowy Szpital w Olkuszu	psychiatryczny dla dorosłych	60	88%
Szpital Powiatowy im. św. Maksymiliana w Oświęcimiu	psychiatryczny dla dorosłych	58	64%
SUMA		1 348	93%

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie formularzy sprawozdawczych MZ-29 oraz MZ-30.

Dostępność do leczenia dla dzieci i młodzieży w systemie stacjonarnym jest ograniczona do miasta Krakowa, poza nim nie ma placówek leczenia zaburzeń psychicznych w województwie małopolskim przeznaczonych dla dzieci i młodzieży. Dodatkowo w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym im. św. Ludwika w Krakowie funkcjonowało Centrum Kompleksowej Diagnostyki i Terapii Dzieci z FASD, pierwszy tego typu ośrodek w Polsce. Rozpoznanie FASD wymaga kompleksowej oceny multidyscyplinarnego zespołu lekarzy specjalistów w oparciu o specjalistyczne badania. Istotnym elementem rozpoznania jest potwierdzenie faktu, iż matka w okresie ciąży spożywała alkohol. Z pomocy Centrum Kompleksowej Diagnostyki i Terapii Dzieci z FASD mogą skorzystać wszystkie dzieci z zaburzeniami neurorozwojowymi (z podejrzeniem zespołu FASD) w wieku od 0 do 18 lat.

W 2017 roku najwięcej łóżek na oddziałach psychiatrycznych znajdowało się na terenie miasta Krakowa – 855 łóżek. Wynika to z tego, że w Krakowie: działa najwięcej podmiotów leczniczych oferujących stacjonarną opiekę psychiatryczną oraz znajduje się największy szpital psychiatryczny. Kolejny pod względem dostępności do łóżek stacjonarnych jest powiat wadowicki – 134 łóżka. Pozostałe łóżka psychiatryczne dostępne są w szpitalach ogólnych. W mieście Tarnowie mieszkańcy mają dostęp do 70 łóżek. W powiatach: gorlickim, olkuskim oraz nowotarskim znajduje się po 60 łóżek, w powiecie oświęcimskim 58 łóżek, chrzanowskim – 26 łóżek, mieście Nowy Sącz – 25 łóżek. W 13 powiatach województwa małopolskiego tj.: miechowskim, krakowskim, proszowickim, dąbrowskim, brzeskim, bocheńskim, tarnowskim, nowosądeckim, limanowskim, myślenickim, suskim, tatrzańskim oraz wielickim brak jest oddziałów oferujących opiekę psychiatryczną w systemie stacjonarym – mapa 4.

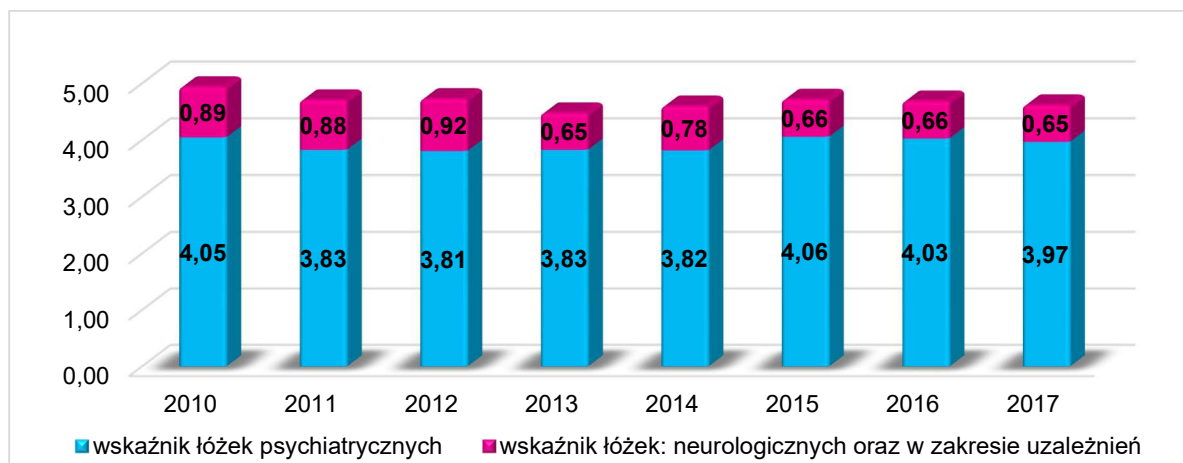
Mapa 4. Rozmieszczenie łóżek na oddziałach psychiatrycznych stacjonarnych (bez uzależnień) w szpitalach jednoprofilowych oraz wieloprofilowych na terenie województwa małopolskiego w 2017 roku.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie formularzy sprawozdawczych MZ-29 oraz MZ-30.

Wskaźnik łóżek psychiatrycznych oraz w zakresie leczenia uzależnień w szpitalach jednoprofilowych oraz wielospecjalistycznych na 10 000 mieszkańców w województwie małopolskim w 2017 wyniósł 4,62. Analizując liczbę łóżek psychiatrycznych w województwie małopolskim dokonano ich pomniejszenia o łóżka neurologiczne (do 2014 roku) oraz leczenia uzależnień. Po dokonanej weryfikacji liczba łóżek psychiatrycznych w Małopolsce w 2017 roku wynosiła 3,97 na 10 000 mieszkańców – wykres 5.

Wykres 5. Wskaźnik łóżek psychiatrycznych na 10 000 mieszkańców województwa małopolskiego w latach 2010-2017.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie formularzy sprawozdawczych MZ-29 oraz MZ-30.

2.5. Opieka długoterminowa

W 2017 roku na terenie województwa małopolskiego działały 3 zakłady opiekuńczo-lecznicze posiadające oddziały psychiatryczne. W sumie dysponowały one 218 łózkami dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które potrzebują całodobowych świadczeń zdrowotnych obejmujących leczenie, pielęgnację i rehabilitację, a nie wymagających już hospitalizacji i zakończono u nich proces diagnozowania, leczenia operacyjnego, a ze względu na stan swojego zdrowia i stopień niepełnosprawności oraz brak możliwości funkcjonowania w środowisku domowym wymagają stałego nadzoru fachowego personelu – tabela 15.

Tabela 15. Liczba łóżek na oddziałach psychiatrycznych w zakładach opiekuńczo-leczniczych na terenie województwa małopolskiego w 2017 roku.

Nazwa świadczeniodawcy	Liczba łóżek
Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Krakowie	87
Powiatowy Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Grojcu (p. oświęcimski)	58
Raj-Med Sp. z o.o. Niepubliczny Zakład Opiekuńczo-Leczniczy (p. chrzanowski)	73
SUMA	218

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki, Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

W tej formie opieki jest szczególnie trudna sytuacja, ze względu na długi czas oczekiwania na przyjęcie do zakładu opiekuńczo-leczniczego o profilu psychiatrycznym. W roku bieżącym czas oczekiwania pacjenta na przyjęcie wynosi około 12 miesięcy. Sytuacja taka wynika z faktu, że znaczną część populacji pacjentów zakładów opiekuńczo-leczniczych psychiatrycznych stanowią osoby w średnim wieku, przebywające w ZOL-ach po kilka lub kilkanaście lat, co sprawia, że zwalnianie się miejsc z przyczyn naturalnych jest dużo rzadsze niż w zakładach opiekuńczo-leczniczych o profilach ogólnych.

2.6. Centra Zdrowia Psychicznego

W 2012 roku na bazie Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie powstały Centra Zdrowia Psychicznego dedykowane dla poszczególnych dzielnic miasta oraz powiatów krakowskiego, myślenickiego, wielickiego. Struktura powstałych Centrów Zdrowia Psychicznego zgodnie ze statutem Szpitala w 2016 roku wyglądała następująco:

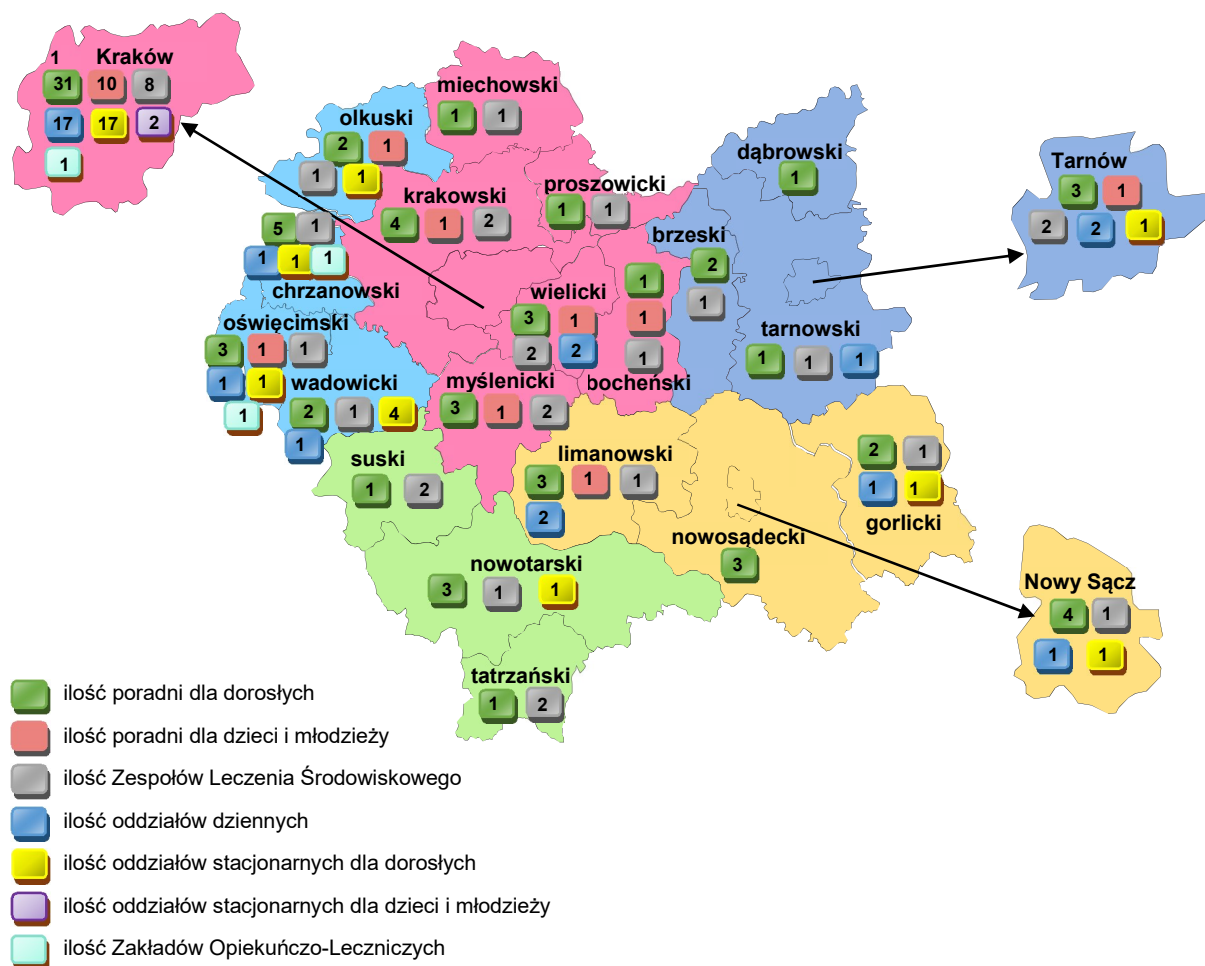
1. **Specjalistyczne Centrum Psychiatrii** (Oddział Psychiatrii Sądowej o Wzmocnionym Zabezpieczeniu, Oddział Psychiatrii Sądowej o Podstawowym Zabezpieczeniu, Oddział Psychiatryczny Rehabilitacyjny I, Oddział Psychiatryczny Rehabilitacyjny II, Oddział Psychogeriatryczny z Pododdziałem Diagnozowania i Leczenia Otepień, Oddział Psychogeriatryczny, Oddział Rehabilitacji dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych ze Współistniejącymi Zaburzeniami Psychicznym, Oddział Leczenia Zaburzeń Osobowości i Nerwic).
 2. **Centrum Zdrowia Psychicznego Kraków – Śródmieście** (Dzienny Oddział Psychiatryczny Rehabilitacyjny Dla Podwójnych Diagnoz Kraków – Śródmieście, Zespół Leczenia Środowiskowego Kraków – Śródmieście).
 3. **Centrum Zdrowia Psychicznego Kraków – Krowodrza** (Oddział Psychiatryczny Kraków – Krowodrza I, Oddział Psychiatryczny Kraków – Krowodrza II, Dzienny Oddział Psychiatryczny Rehabilitacyjny Kraków – Krowodrza, Poradnia Zdrowia Psychicznego Kraków – Krowodrza, Zespół Leczenia Środowiskowego Kraków – Krowodrza).
 4. **Centrum Zdrowia Psychicznego Kraków – Podgórze** (Oddział Psychiatryczny Kraków – Podgórze I, Oddział Psychiatryczny Kraków – Podgórze II, Dzienny Oddział Psychiatryczny Rehabilitacyjny Kraków – Podgórze, Poradnia Zdrowia Psychicznego Kraków – Podgórze, Zespół Leczenia Środowiskowego Kraków – Podgórze I, Zespół Leczenia Środowiskowego Kraków – Podgórze II, Zespół Leczenia Środowiskowego Skawina).
 5. **Centrum Zdrowia Psychicznego Kraków – Nowa Huta** (Oddział Psychiatryczny Kraków - Nowa Huta II, Dzienny Oddział Psychiatryczny Kraków – Nowa Huta, Poradnia Zdrowia Psychicznego Kraków – Nowa Huta, Zespół Leczenia Środowiskowego Kraków – Nowa Huta).
 6. **Centrum Zdrowia Psychicznego Małopolska Południe** (Oddział Psychiatryczny Małopolska Południe, Zespół Leczenia Środowiskowego Wieliczka).
 7. **Centrum Zdrowia Psychicznego Małopolska – Północ** (Dzienny Oddział Psychiatryczny Rehabilitacyjny Miechów, Zespół Leczenia Środowiskowego Miechów).
- Pozostałe CZP w Małopolsce były zlokalizowane w powiecie tarnowskim oraz chrzanowskim, a także w mieście Tarnów.
8. **Ośrodek Psychoterapii w Tuchowie** – w powiecie tarnowskim powstał Ośrodek Psychoterapii w Centrum Zdrowia Tuchów posiadający: Dzienny Oddział Psychiatrii, Poradnię Zdrowia Psychicznego, Poradnię Psychologiczną, Zespół Leczenia Środowiskowego, Poradnię Leczenia Uzależnień, Poradnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia.
 9. **Centrum Zdrowia Psychicznego przy Szpitalu Powiatowym w Chrzanowie** (Oddział Stacjonarny Psychiatryczny, Oddział Dzienny Psychiatryczny, Zespół Leczenia Środowiskowego, Poradnia Zdrowia Psychicznego).
 10. **Ośrodek Zdrowia Psychicznego przy Szpitalu Wojewódzkim im. św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie** (Oddział Stacjonarny Psychiatryczny, Oddział Dzienny Psychiatryczny – rozpoczął działalność w grudniu 2017 roku, Zespół Leczenia Środowiskowego, Poradnia Zdrowia Psychicznego).

11. Centrum zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży:

W 2012 roku zostało zawarte porozumienie między Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalem im. św. Ludwika w Krakowie oraz Szpitalem Uniwersyteckim w Krakowie – w zakresie wzajemnej współpracy i udzielania świadczeń zdrowotnych i konsultacji pediatrycznych i psychiatrycznych pomiędzy jednostkami. W ramach porozumienia powołane zostało Małopolskie Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży (Oddziały Psychiatrii Dzieci, Oddziały Psychiatryczne Dziennego Pobytu, Poradnia Zdrowia Psychicznego).

W Małopolsce Centra Zdrowia Psychicznego, zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 mogą powstać w oparciu o istniejące zasoby. Konieczne jest powstanie CZP również w tych obszarach województwa gdzie obecnie oferta w zakresie opieki psychiatrycznej jest bardzo uboga. Na mapie poniżej przedstawiono zasoby opieki psychiatrycznej zgodnie ze stanem w 2017 roku – mapa 5.

Mapa 5. Rozmieszczenie zasobów opieki psychiatrycznej (ambulatoryjnej, dziennej, środowiskowej, stacjonarnej, długoterminowej) na terenie województwa małopolskiego w 2017 roku.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki, Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie oraz na podstawie formularzy sprawozdawczych MZ-29 i MZ-30.

2.7. Zasoby kadrowe

Z danych wynika, że w 2017 roku na terenie województwa małopolskiego liczba lekarzy specjalistów w dziedzinie psychiatrii wyniosła łącznie 412, w tym posiadających pierwszy stopień specjalizacji wyniosła 56, drugi stopień specjalizacji oraz specjalizację w trybie bezstopniowym wyniosła 356. Liczba lekarzy specjalistów w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży wyniosła łącznie 39, w tym z pierwszym stopniem specjalizacji 3, z drugim stopniem specjalizacji oraz specjalizacji w trybie bezstopniowym wyniosła 36 – tabela 16.

Tabela 16. Liczba lekarzy specjalistów w dziedzinie psychiatrii oraz w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży na terenie województwa małopolskiego w 2017 roku.

Wyszczególnienie	Stopień specjalizacji		SUMA
	I	II + tryb bezstopniowy	
Lekarz specjalista w dziedzinie psychiatrii	56	356	412
Lekarz specjalista w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży	3	36	39

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Okręgowe Izby Lekarskie.

Dane pokazują, że w 2017 roku liczba specjalistów w: dziedzinie psychologii klinicznej na terenie województwa małopolskiego wyniosła 132, dziedzinie psychologii ogólnej 5 – tabela 17.

Tabela 17. Liczba specjalistów w dziedzinie psychologii na terenie województwa małopolskiego w 2017 roku.

Wyszczególnienie	Stopień specjalizacji		Specjalności uzyskane "nowym trybem"	SUMA
	I	II		
Specjaliści w dziedzinie psychologii klinicznej	40	40	52	132
Specjaliści w dziedzinie psychologii ogólnej	4	1	X	5
Inni psychologowie	5	2	X	7

x - specjalizacja nie występuje

Źródło: Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie

Z analizy danych wynika, że na terenie województwa małopolskiego w 2017 roku pracowało 412 pielęgniarek posiadających specjalizację w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego – tabela 18.

Tabela 18. Liczba pielęgniarek posiadających specjalizację w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego pracujących według podstawowego miejsca zatrudnienia na terenie województwa małopolskiego w 20167 roku.

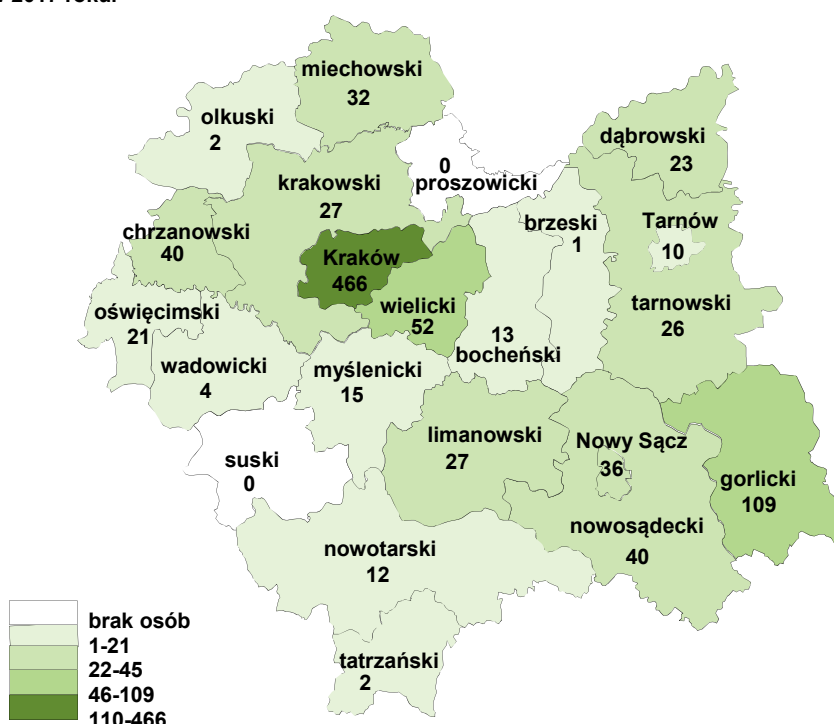
Wyszczególnienie	Pielęgniarki razem	W tym		z kol.1 z wykształceniem wyższym
		ze specjalizacją	z ukończonym kursem kwalifikacyjnym	
Specjalizacja w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego	412	77	335	189

Źródło: Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

2.8. Pomoc społeczna

Jedną z form wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi są specjalistyczne usługi opiekuńcze (zadanie zlecone gminom) kierowane do osób potrzebujących pomocy w codziennym funkcjonowaniu. W 2017 roku objęto tym rodzajem usług 957 osób (o 28 więcej niż w 2016 roku), zamieszkujących 87 gmin. Ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi korzystali najczęściej, podobnie jak w latach ubiegłych, mieszkańcy miasta Krakowa (466 osób), a także powiatu gorlickiego (109 osób). Tego rodzaju usługi nie były świadczone w 2017 roku w gminach powiatu: proszowickiego i suskiego. Pozostali mieszkańcy województwa małopolskiego otrzymali takie usługi w gminach na terenie 18 powiatów: bocheńskiego, brzeskiego, chrzanowskiego, dąbrowskiego, krakowskiego, limanowskiego, miechowskiego, myślenickiego, nowosądeckiego, nowotarskiego, olkuskiego, oświęcimskiego, tarnowskiego, tatrzańskiego, wadowickiego, wielickiego, mieście Nowy Sącz oraz mieście Tarnów – mapa 6.

Mapa 6. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Małopolsce w 2017 roku.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych ze Sprawozdania MPIPS-03 za rok 2017.

W Małopolsce w 2017 roku działało 13 mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym 10 znajdowało się na terenie miasta Krakowa, 2 miasta Tarnowa i 1 w powiecie oświęcimskim. Łącznie w 2017 roku oferowały one 62 miejsca, z których skorzystało 61 osób – tabela 19.

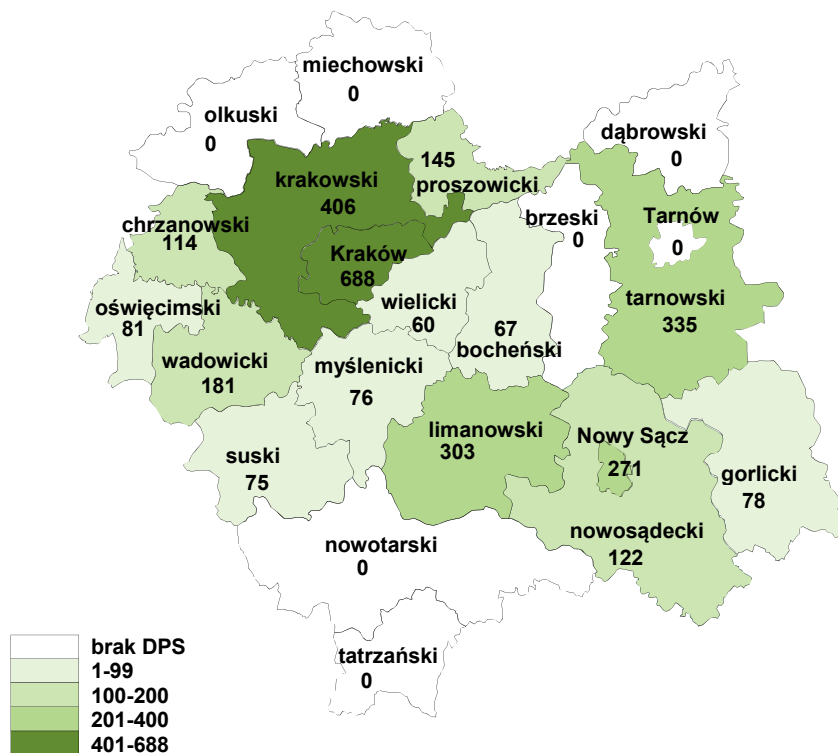
Tabela 19. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi i mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Małopolsce w 2017 roku, według powiatów.

Powiat	Ośrodki pomocy społecznej świadczące usługi specjalistyczne w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi		Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi		
	liczba osób, którym przyznano usługi	liczba świadczeń	liczba mieszkań	liczba miejsc	liczba osób korzystających
m. Kraków	466	146 040	10	52	53
m. Nowy Sącz	36	21 790	0	0	0
m. Tarnów	10	6 031	2	8	7
bocheński	13	2 394	0	0	0
brzeski	1	92	0	0	0
chrzanowski	40	11 681	0	0	0
dąbrowski	23	7 977	0	0	0
gorlicki	109	26 878	0	0	0
krakowski	27	9 728	0	0	0
limanowski	27	8 362	0	0	0
miechowski	31	5 415	0	0	0
myślenicki	15	4 635	0	0	0
nowosądecki	40	19 541	0	0	0
nowotarski	12	2 369	0	0	0
olkuski	2	517	0	0	0
oświęcimski	21	4 515	1	2	1
proszowicki	0	0	0	0	0
suski	0	0	0	0	0
tarnowski	26	10 268	0	0	0
tatrzański	2	1 462	0	0	0
wadowicki	4	770	0	0	0
wielicki	52	17 158	0	0	0
SUMA	957	307 623	13	62	61

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych ze Sprawozdania MPIPS-03 za rok 2017.

W 2017 roku w Małopolsce funkcjonowało 27 Domów Pomocy Społecznej, które dysponowały łącznie 3 002 miejscami pobytu dla osób przewlekle psychicznie chorych. Najwięcej miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych oferowanych było w Krakowie (3 DPS, 688 miejsc). Następnie ponad 406 miejsc dostępnych było w 4 domach pomocy społecznej działających na terenie powiatu krakowskiego, kolejno 335 miejsc dostępnych było 3 domach pomocy społecznej powiatu tarnowskiego, a 4 placówki powiatu limanowskiego dysponowały 303 miejscami. W Nowym Sączu i powiecie wadowickim funkcjonowały po 2 DPS oferujące odpowiednio: 271 i 181 miejsc. W pozostałych powiatach funkcjonowało po jednym domu pomocy społecznej dla przewlekle psychicznie chorych, w których oferowano się od 60 do 145 miejsc. Na terenie 7 małopolskich powiatów tj.: miasto Tarnów oraz powiaty: brzeski, dąbrowski, miechowski, nowotarski, olkuski i tatrzański nie funkcjonowały domy o takim profilu – mapa 7 oraz tabela 20.

Mapa 7. Domy Pomocy Społecznej – miejsca dla osób przewlekle psychicznie chorych w 2017 roku.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

Tabela 20. Domy Pomocy Społecznej – miejsca dla osób przewlekle psychicznie chorych.

Lp.	Powiat	Adres	2017 rok
1	m. Kraków	Dom Pomocy Społecznej os. Szkolne 28, 31-907 Kraków	50 miejsc
2		Dom Pomocy Społecznej ul. Krakowska 55, 31-066 Kraków	260 miejsc
3		Dom Pomocy Społecznej ul. Łanowa 41, 30-725 Kraków	378 miejsc
4	m. Nowy Sącz	Dom Pomocy Społecznej ul. Nawojowska 155, 33-300 Nowy Sącz	91 miejsc
5		Dom Pomocy Społecznej ul. Nawojowska 159, 33-300 Nowy Sącz	180 miejsc
6	bocheński	Dom Pomocy Społecznej ul. Karolina 14g, 32-064 Bochnia	67 miejsc
7	chrzanowski	Dom Pomocy Społecznej im. Adama Starzeńskiego w Plazie ul. Wiosny Ludów 4, 32-552 Plaza	114 miejsc
8	gorlicki	Dom Pomocy Społecznej Klimkówka 67, 38-312 Ropa	78 miejsc
9	krakowski	Dom Pomocy Społecznej Czerna 110, 32-065 Krzeszowice	95 miejsc
10		Dom Pomocy Społecznej ul. Kasztanowa 20, 32-088 Owczary	99 miejsc
11		Dom Pomocy Społecznej oo. Bonifratrów Konary 21, 32-040 Świątniki Górne	63 miejsca
12		Dom Pomocy Społecznej ul. Słoneczna 3, Więckowice 32-082 Bolechowice	149 miejsc
13	limanowski	Dom Pomocy Społecznej ul. Rakoczego 9, 34-730 Mszana Dolna	48 miejsc
14		Dom Pomocy Społecznej Szczyrzyc 182, 34-623 Szczyrzyc	99 miejsc
15		Dom Pomocy Społecznej „Diana” Kasina Wielka 448, 34-741 Kasina Wielka	66 miejsc
16		Dom Pomocy Społecznej Raba Niżna 1, 34-730 Mszana Dolna	90 miejsc
17	myślenicki	Dom Pomocy Społecznej „Biały Potok” Trzemeśnia 377, 32-425 Trzemeśnia	76 miejsc
18	nowosądecki	Dom Pomocy Społecznej Zbyszycze 12, 33-318 Gródek n/Dunajcem	122 miejsca
19	oświęcimski	Dom Pomocy Społecznej Braci Albertynów ul. Bł. Faustyny 4, 32-652 Bulowice	81 miejsc

Tabela 21. Środowiskowe Domy Samopomocy w 2017 roku.

Środowiskowe domy samopomocy o zasięgu gminnym			2017 rok	Typ ŚDS
Lp.	Gmina	Adres	Ilość miejsc	
1	Biecz p. gorlicki	ŚDS w Bieczu ul. Parkowa 1 38-340 Biecz z filią w Gorlicach ul. Wyszyńskiego 19	34	B, C
2	Biskupice p. wielicki	ŚDS Tomaszkowice 455, 32-020 Wieliczka	35	A, B
3	Charsznica p. miechowski	ŚDS Jelcza 219, 32-660 Charsznica	30	A, B, C
4	Chelmek p. oświęcimski	ŚDS ul. Kochanowskiego 1, 32-660 Chelmek	30	A
5	Gdów p. wielicki	ŚDS Zagórzany 109, 32-420 Gdów	41	A, B, C
6	Jabłonka p. nowotarski	ŚDS ul. Tetmajera 43, 34-480 Jabłonka	24	B
7	Jerzmanowice- Przeginia p. krakowski	ŚDS Jerzmanowice 371b, 32-048 Jerzmanowice	25	A, B, C
8	Klucze p. olkuski	ŚDS ul. Źródłana 3, 32-310 Klucze	35	A, B, C
9	Kozłów p. miechowski	ŚDS Kępie 16, 32-241 Kępie	20	A, B, C
10	Kraków	ŚDS al. Pokoju 7, 30-002 Kraków	21	B
11		ŚDS os. Młodości 8, 31-908 Kraków	57	A
12		ŚDS os. Słoneczne 15, 31-958 Kraków	23	C
13		ŚDS os. Szkolne 30, 31-978 Kraków	30	B, C
14		ŚDS os. Tysiąclecia 86, 31-610 Kraków	29	B
15		ŚDS os. Wandy 23, 31-907 Kraków	15	B, C
16		ŚDS ul. Aleksandry 1 – Filia przy ul. Teligi 26 b, 30-835 Kraków	60	B
17		ŚDS ul. Grottgera 3, 30-031 Kraków	22	B
18		ŚDS ul. Józefa 1, 31-056 Kraków	27	A
19		ŚDS ul. Kurczaba 5, 30-868 Kraków	22	C
20		ŚDS ul. Olszańska 5, 31-126 Kraków	47	A
21		ŚDS ul. Pasteura 1, 31-222 Kraków z filią przy ul. Komandosów 18, 30-334 Kraków	58	A, B
22	ŚDS ul. Piekarska 3, 31-067 Kraków	48	B	
23	Krynica Zdrój p. nowosądecki	ŚDS ul. Źródłana 59, 33-380 Krynica Zdrój	40	A, B, C
24	Krzyszowice p. krakowski	ŚDS ul. Ks. Mądrzycha 32, 32-065 Wola Filipowska	32	A, B, C
25	Laskowa p. limanowski	ŚDS Ujanowice, 34-603 Ujanowice	28	A, B
26	Limanowa p. limanowski	ŚDS ul. Kilińskiego 11, 34-600 Limanowa	35	A, B
27	Lisia Góra p. tarnowski	ŚDS ul. Sucharskiego 3a, 33-140 Lisia Góra	32	A, B
28	Miechów p. miechowski	ŚDS ul. Szpitalna 1, 32-200 Miechów	30	A, B, C
29	Niepołomice p. wielicki	ŚDS ul. Targowa 5, 32-005 Niepołomice	46	A, B
30	Nowe Brzesko p. proszowski	ŚDS Gruszów 28, 32-120 Nowe Brzesko	30	A, B, C
31	Nowy Targ p. nowotarski	ŚDS ul. Podtatrzańska 47a, 34-400 Nowy Targ	30	B, C
32	Nowy Wiśnicz p. bocheński	ŚDS Muchówka 157, 32-720 Nowy Wiśnicz	35	A, B, C
33	Olesno p. dąbrowski	ŚDS Oleśnica 73, 33-200 Dąbrowa Tarnowska	34	A, B
34	Oświęcim p. oświęcimski	ŚDS ul. Słowackiego 1a, 32-600 Oświęcim	70	A, B, C
35	Raciechowice p. myślenicki	ŚDS Zegartowice 114, 32-415 Raciechowice z filią w Komornikach 98	64	A, B
36	Racławice p. miechowski	ŚDS Kościejów 52, 32-222 Kościejów	30	A, B, C

37	Radłów p. tarnowski	ŚDS Siedlce 72, 33-130 Radłów	30	A, B
38	Radziemice p. proszowicki	ŚDS Wrocimowice 4, 32-107 Raciechowice	25	A, B, C
39	Ryglice p. tarnowski	ŚDS ul. Ks. J. Wyrwy 6, 33-160 Ryglice	25	A, B
40	Rzepiennik Strzyżewski p. tarnowski	ŚDS Rzepiennik Biskupi 293, 32-163 Rzepiennik Strzyżewski	15	A, B
41	Słomniki p. krakowski	ŚDS Miłocice 32, 32-090 Słomniki	25	B
42	Stary Sącz p. nowosądecki	ŚDS Cyganowice 95, 33-340 Stary Sącz	38	A, B
43	Szczawnica p. nowotarski	ŚDS Park Dolny 6, 34-460 Szczawnica	33	B
44	Szczucin p. dąbrowski	ŚDS Dąbrowica 196, 33-230 Szczucin	38	A, B, C
45	Trzciana p. bocheński	ŚDS Rdzawa 1, 32-733 Trzciana	47	A, B, C
46	Wieliczka p. wielicki	ŚDS os. Sienkiewicza 24, 32-020 Wieliczka	45	A
47	Wieprz p. wadowicki	ŚDS Wieprz 995, 34-122 Wieprz	25	B
48	Wolbrom p. olkuski	ŚDS ul. Skalska 20, 32-340 Wolbrom	39	A, B
49	Zabierzów p. krakowski	ŚDS Radwanowice 1, 32-064 Rudawa	35	A, B
50	Zielonki p. krakowski	ŚDS Wola Zachariaszowska ul. Świętego Floriana 19, 32-087 Zielonki	29	A, B, C
51	Żegocina p. bocheński	ŚDS Żegocina 232a, 32-731 Żegocina	35	A, B, C
RAZEM GMINNE			1 753	-

Środowiskowe domy samopomocy o zasięgu powiatowym			2017 rok	Typ ŚDS
Lp.	Powiat	Adres	Ilość miejsc	
52	m. Nowy Sącz	ŚDS ul. Nawojowska 159a, 33-300 Nowy Sącz	60	A, B
53	m. Tarnów	ŚDS ul. Fatimska 6, 33-100 Tarnów	60	B
54		ŚDS ul. Piotra Skargi 29a, 33-100 Tarnów	45	C
55	bocheński	ŚDS ul Karolina 14f , 32-700 Bochnia	27	A, B
56	brzeski	ŚDS ul. Kościuszki 33, 32-800 Brzesko	55	A, B, C
57	chrzanowski	ŚDS ul. dr. Jana Gołąba 2, 32-551 Babice	23	A, B
58		ŚDS ul. Kolonia Stella 11, 32-500 Chrzanów	43	A, B
59	gorlicki	ŚDS ul. Michalusa 18 z filią ul. Węgierska 28, 38-350 Bobowa	65	A, B
60	krakowski	ŚDS ul. Węgierska 5, 32-050 Skawina	36	A, B, C
61		ŚDS Wola Kalinowska 52a, 32-045 Sułoszowa	30	A, B
62		ŚDS Konary 21, 32-040 Świątniki Górne	35	A, B, C
63	myślenicki	ŚDS ul. 1-ego Maja 66, 32-440 Sułkowice z filią w Lubniu 475	55	A, B
64		ŚDS "Magiczny Domek" w Myślenicach os. 1000-lecia 18A 32-400 Myślenice	20	B
65	nowosądecki	ŚDS ul. Piłsudskiego 119, 33-370 Muszyna	42	A, B
66		ŚDS Zbyszyce 12, 33-318 Gródek nad Dunajcem	32	A, B
67	nowotarski	ŚDS ul. J. Kazimierza 22 „Promyk" z Filią w Rabce Zdrój, ul. Jordana 3 „Radość Życia", 34-400 Nowy Targ	65	A, B
68	olkuski	ŚDS ul. Piłsudskiego 21, 32-300 Olkusz	45	A, B, C
69	oświęcimski	ŚDS ul. Żwirki i Wigury 27a z placówką w Brzeszczach, 32-650 Kęty, ul. Mickiewicza 2, 32-620 Brzeszcze,	40	A, B
70	proszowicki	ŚDS ul. Małopolska 36, 32-109 Pałecznica	30	A, B, C
71		ŚDS ul. 3-go Maja 2, 32-100 Proszowice	63	A, B, C
72	suski	ŚDS ul. Banacha 1, 34-240 Jordanów	30	A, B

73		ŚDS Nowodworze 64, 33-112 Tarnowiec	30	A, B
74	tarnowski	ŚDS Karwodrza 116, 33-170 Tuchów	30	A, B
75		ŚDS Stróże 1, 32-840 Zakliczyn	20	A, B
76	wadowicki	ŚDS ul. Wojtyłów 16 wraz z filią ul. Daszyńskiego 12, 34-120 Andrychów	70	A
77	wielicki	ŚDS Brzezie 338, 32-014 Brzezie	35	A, B, C
78		ŚDS Śledziejowice 336, 32-020 Wieliczka	21	B, C
RAZEM POWIATOWE			1 107	-
SUMA			2 860	-

A - dla osób chorych psychicznie

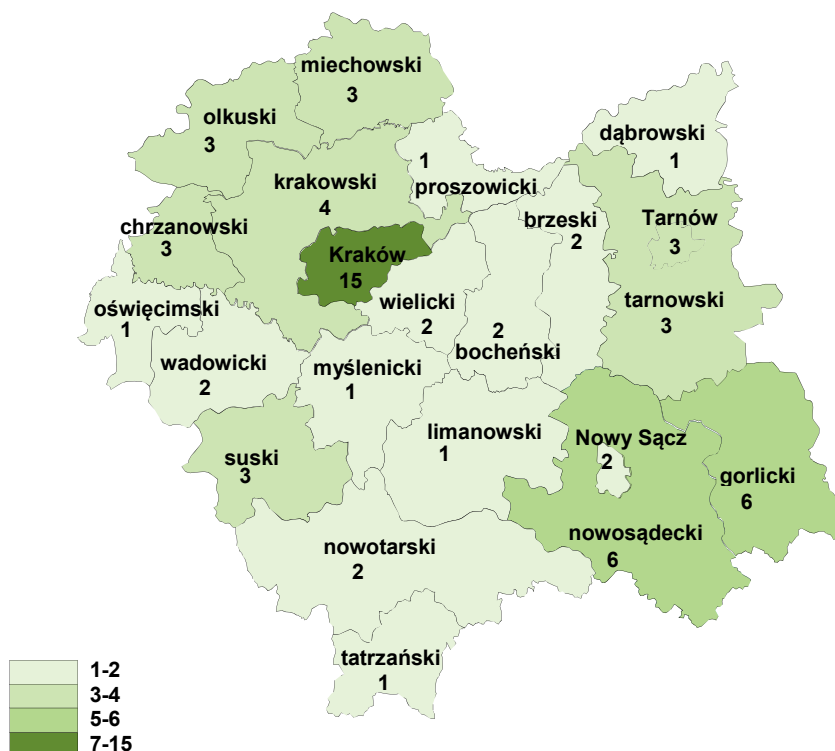
B - dla osób niepełnosprawnych intelektualnie

C - domy dla osób wykazujących inne niż przewlekłe choroby psychiczne lub niepełnosprawność intelektualną, przewlekłe zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej są zaliczane do zaburzeń psychicznych

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

W 2017 roku funkcjonowało w województwie małopolskim 67 warsztatów terapii zajęciowej. Dostęp do tego rodzaju wsparcia mieli mieszkańcy każdego z powiatów regionu. Na terenie poszczególnych powiatów zlokalizowanych było od 1 (na terenie 6 powiatów tj.: dąbrowski, limanowski, myślenicki, oświęcimski, proszowicki, tatrzański) do 15 warsztatów (miasto Kraków). Najwięcej WTZ funkcjonowało w Krakowie, po 6 w powiatach: gorlickim i nowosądeckim, 4 w powiecie krakowskim. Kadra małopolskich warsztatów terapii zajęciowej liczyła w 2017 r. 939 osób, średnio pojedynczy warsztat dysponował 14 pracownikami. W 2017 roku w Małopolsce w zajęciach WTZ uczestniczyło łącznie 2 050 osób z niepełnosprawnościami – mapa 9.

Mapa 9. Warsztaty terapii zajęciowej w Małopolsce w 2017 roku.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2017 rok Dane pochodzą ze sprawozdania Ocena Zasobów Pomocy Społecznej i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

W 2017 roku na terenie województwa małopolskiego powstały dwa nowe Zakłady Aktywności Zawodowej, tj. Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej – Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” oraz Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Łysej Górze. W sumie w 2017 roku działało 10 Zakładów Aktywności Zawodowej, w których zatrudniano 163 osoby chorujące psychicznie. Po dwa zakłady zlokalizowane były w Krakowie i powiecie nowosądeckim (w gminach Grybów i Nawojowa), a pozostałe 6 w powiatach: brzeskim, krakowskim, miechowskim, olkuskim oraz tarnowskim, a także mieście Tarnów. W Małopolsce systematycznie rośnie liczba Zakładów Aktywności Zawodowej dzięki temu wzrasta liczba osób chorujących psychicznie, które mogą w nich podjąć zatrudnienie – tabela 22.

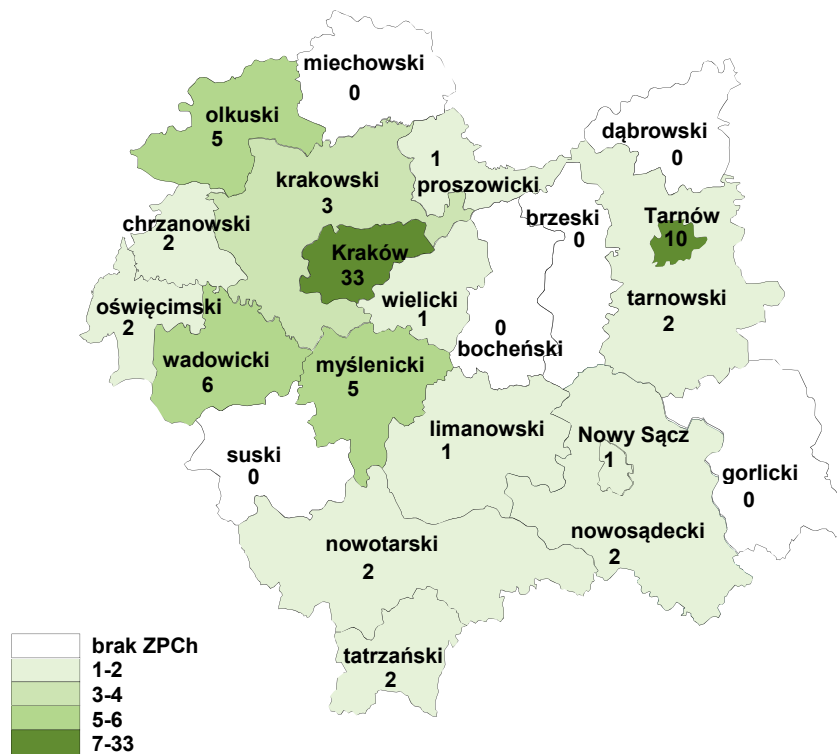
Tabela 22. Liczba osób chorujących psychicznie zatrudnionych w Zakładach Aktywności Zawodowej na przestrzeni lat 2008-2017.

Lp.	Nazwa podmiotu	2008 rok	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
1	Stowarzyszenie Rodzin Zdrowie Psychiczne, ZAZ U Pana Cogito	21	21	21	21	22	22	21	22	22	22
2	Stowarzyszenie Kulturalno Oświatowe Piast, ZAZ Piast	23	29	21	21	35	25	25	44	41	42
3	Stowarzyszenie Pomocy Szansa w Witowicach, ZAZ w Witowicach	8	8	8	7	14	14	13	13	13	13
4	Konwent OO. Bonifratrów w Konarach, ZAZ Konary	26	26	26	26	28	23	22	17	20	20
5	Stowarzyszenie Integracyjne Aktywizacji Zawodowej Szansa, ZAZ Pensjonat na Wzgórzach	19	20	19	19	21	20	21	21	20	20
6	Spółdzielnia Socjalna Opoka, ZAZ Opoka	-	-	-	-	7	9	7	9	8	8
7	Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Stróżach, ZAZ w Stróżach	-	-	-	-	-	-	-	19	6	8
8	Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu; ZAZ w Nawojowej	-	-	-	-	-	-	-	11	12	12
9	Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej ZAZ „Słoneczne Wzgórze” w Tarnowie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
10	Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Łysej Górze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
SUMA		97	104	95	94	127	113	109	156	142	163

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych uzyskanych od ZAZ-ów.

Z roku na rok ubywa zakładów pracy chronionej. Według stanu na dzień 9 marzec 2017 roku w województwie małopolskim funkcjonowało 78 zakładów pracy chronionej (ZPCh), o 3 mniej niż przed rokiem, o 12 mniej niż przed dwoma laty i o 26 mniej niż trzy lata temu. Zlokalizowane były one na terenie 16 powiatów (o 1 mniej niż rok temu), z czego większość w miastach na prawach powiatu: 33 zakłady zlokalizowane były w Krakowie, a 10 w Tarnowie. Natomiast wśród powiatów najwięcej ZPCh działało w powiecie wadowickim (6 zakładów). W pozostałych powiatach działało: po 5 zakładów tj. w powiecie olkuskim i myślenickim, 3 zakłady w powiecie krakowskim oraz po 2 w: chrzanowskim, nowosądeckim, nowotarskim, oświęcimskim, tarnowskim i tatrzańskim, a po 1 w mieście Nowy Sącz i powiatach: limanowskim, proszowickim i wielickim. Na terenie 6 powiatów tj.: bocheńskim, brzeskim, dąbrowskim, gorlickim, miechowskim oraz suskim nie ma zakładów pracy chronionej – mapa 10.

Mapa 10. Zakłady pracy chronionej w Małopolsce według stanu na dzień 9 marzec 2017 roku.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie wykazu zakładów pracy chronionej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie (dostęp: 09.03.2017 r.)

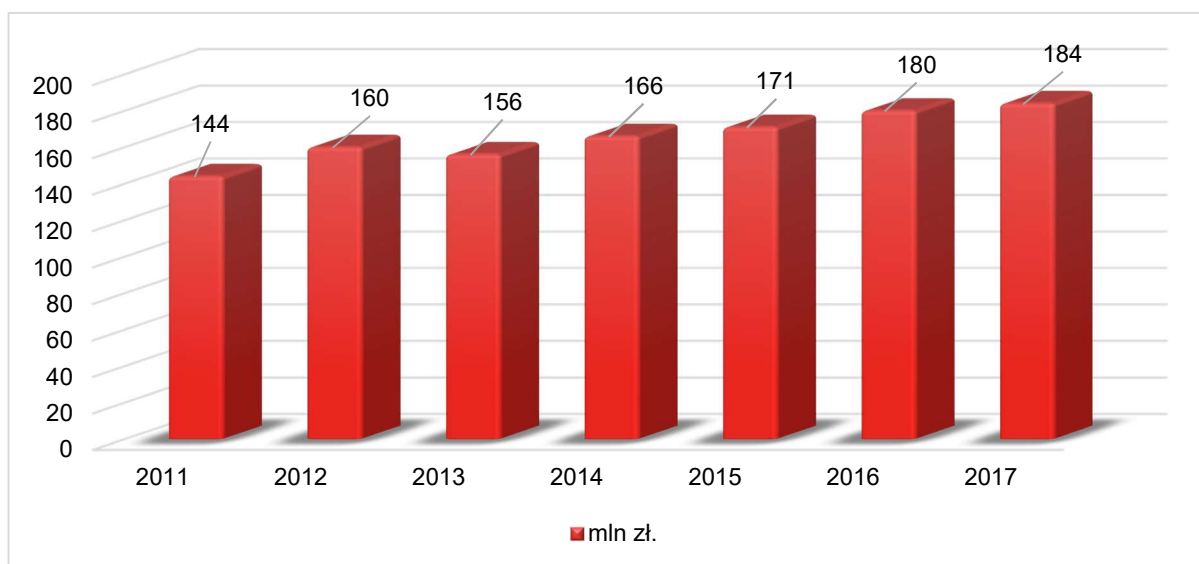
Rozdział 3

Finansowanie Programu

3.1. Kontraktowanie świadczeń w zakresie opieki psychiatrycznej

Kluczowym zagadnieniem dotyczącym finansowania psychiatrii z jej kompleksowym zakresem udzielania świadczeń medycznych w rodzaju: psychiatria i leczenie uzależnień, jest zapewnienie odpowiedniego jej finansowania przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Na przestrzeni ostatnich lat nakłady na opiekę psychiatryczną i leczenie uzależnień systematycznie rosną, natomiast ciągle dotychczasowy poziom finansowania jest niewystarczający i nie zabezpiecza całkowitych kosztów wykonywanych usług w większości zakresów – wykres 6.

Wykres 6. Nakłady MOZ NFZ na opiekę psychiatryczną i leczenie uzależnień w latach 2011-2017 w mln zł

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych uzyskanych od Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia.

Poziom finansowania świadczeń zdrowotnych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień jest na poziomie ok. 3% wartości całego kontraktu dla Małopolski co pozostaje niezmiennie na przestrzeni ostatnich lat. Jednym z postulatów zgłaszanych przez środowiska związane z opieką psychiatryczną jest podniesienie udziału procentowego finansowania świadczeń opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień w stosunku do wartości całkowitych środków finansowych przeznaczonych do rozdysponowania w poszczególnych rodzajach świadczeń przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

W 2017 roku wartość kontraktu w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w województwie małopolskim wynosiła 184 488 350,58 zł. Z danych wynika, że największa pula środków została zakontraktowana w Krakowie – 111 183 223,49 zł, związane jest to z faktem, że w Krakowie działa największy szpital psychiatryczny w Małopolsce, ponadto jest największa ilość łóżek na oddziałach stacjonarnych, miejsc na oddziałach dziennych, zespołów leczenia środowiskowego oraz poradni zdrowia psychicznego – tabela 23.

Tabela 23. Nakłady MOZ NFZ na opiekę psychiatryczną i leczenie uzależnień w 2017 roku w podziale na powiaty województwa małopolskiego.

Powiat	Wartość kontraktu w zł
m. Kraków	111 183 223,49
m. Nowy Sącz	3 416 167,55
m. Tarnów	10 250 452,77
bocheński	1 054 030,35
brzeski	1 208 621,70
chrzanowski	5 383 746,10
dąbrowski	236 928,00
gorlicki	6 143 825,75
krakowski	1 929 381,95
limanowski	2 115 843,20
miechowski	1 375 226,45
myślenicki	2 061 328,45
nowosądecki	417 434,50
nowotarski	6 629 563,30
olkuski	4 217 323,75
oświęcimski	6 313 603,23
proszowicki	418 106,20
suski	1 031 117,80
tarnowski	835 971,00
tatrzański	591 490,70
wadowicki	16 003 824,50
wielicki	1 671 139,84
SUMA:	184 488 350,58

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

W 2017 roku Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia na świadczenia w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień dla dwóch działających w województwie małopolskim szpitali psychiatrycznych przeznaczył w sumie 78 617 881,67 zł, co stanowi 42,61% całego kontraktu w tym zakresie dla Małopolski. Z danych wynika, że Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie w 2017 roku posiadał kontrakt w wysokości 63 300 227,80 zł (tj. 34,31% całego kontraktu w województwie małopolskim). Spośród całego kontraktu Szpital Babińskiego posiadał najwyższą kwotę na stacjonarne świadczenia psychiatryczne dla dorosłych tj. w wysokości 16 389 208,00 zł. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie w 2017 roku posiadał kontrakt w wysokości 15 317 653,87 (tj. 8,30% całego kontraktu dla województwa na ten rodzaj świadczeń) – tabela 24.

Tabela 24. Wartość kontraktów w szpitalach psychiatrycznych w podziale na podmioty oraz rodzaj świadczeń w 2017 roku.

Nazwa podmiotu wykonującego działalność leczniczą	Nazwa zakresu świadczeń	Wartość kontraktu w zł
Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie	Świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	2 355 368,00
	Świadczenia dzienne psychiatryczne dla dorosłych	545 143,20
	Świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dorosłych	2 240 410,70
	Leczenie środowiskowe (domowe)	7 038 990,00
	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	16 389 208,00
	Świadczenia rehabilitacji psychiatrycznej	4 314 386,70
	Leczenie zaburzeń nerwicowych dla dorosłych	2 090 621,00
	Świadczenia psychogeriatryczne	8 127 432,00
	Świadczenia w psychiatrii sądowej w warunkach podstawowego zabezpieczenia	3 046 121,00
	Świadczenia w psychiatrii sądowej w warunkach wzmocnionego zabezpieczenia	6 962 333,00
	Świadczenia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu	260 071,20
	Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	2 293 841,00
	Świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu stacjonarne	4 390 900,00
	Świadczenia rehabilitacji dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi innymi zaburzeniami psychicznymi głównie psychotycznymi (podwójna diagnoza)	2 936 528,00
Świadczenia w izbie przyjęć szpitala (ryczałt dobowy)	308 874,00	
Razem Szpital Babińskiego		63 300 227,80
Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	Świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	489 536,00
	Świadczenia dzienne psychiatryczne dla dorosłych	264 331,20
	Świadczenia dzienne leczenia uzależnień	285 360,00
	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	6 794 639,33
	Świadczenia psychogeriatryczne	1 809 036,00
	Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	2 153 415,00
	Świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu stacjonarne	3 391 654,34
	Świadczenia w izbie przyjęć szpitala (ryczałt dobowy)	129 682,00
Razem Szpital w Andrychowie		15 317 653,87
SUMA:		78 617 881,67

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Łączna wartość kontraktów oddziałów stacjonarnych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w szpitalach ogólnych w 2017 roku wynosiła 37 625 613,69 zł. Spośród wszystkich podmiotów największy kontrakt za świadczenia psychiatryczne dla dorosłych posiadał Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie – 4 375 107,00 zł. Wynika to z faktu, że podmiot ten w 2017 roku posiadał największą ilość łóżek stacjonarnych oraz największe procentowe obłożenie łóżek (70 łóżek, 105% obłożenia) spośród wszystkich szpitali wieloprofilowych posiadających w swoich strukturach stacjonarne oddziały psychiatryczne – tabela 25.

Tabela 25. Wartość kontraktów oddziałów stacjonarnych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w szpitalach ogólnych w podziale na podmioty oraz rodzaj świadczeń w 2017 roku.

Nazwa podmiotu wykonującego działalność leczniczą	Nazwa zakresu świadczeń	Wartość kontraktu w zł
Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera w Krakowie Sp. z o.o.	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	2 209 449,00
	Leczenie zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja)	463 130,00
Razem Szpital Rydygiera		2 672 579,00
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie	Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	1 129 564,50
Szpital Uniwersytecki w Krakowie	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	3 208 425,00
	Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	1 417 122,00
	Leczenie elektrowstrząsami chorych z zaburzeniami psychicznymi (ew) ze wskazań życiowych	51 640,00
Razem Szpital Uniwersytecki		4 677 187,00
5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką w Krakowie	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	2 762 998,97
Szpital Specjalistyczny im. J. Śniadeckiego w Nowym Sączu	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	1 485 495,00
Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	4 375 107,00
	Leczenie uzależnień stacjonarne	2 979 498,53
Razem Szpital w Tarnowie		7 354 605,53
Szpital Powiatowy w Chrzanowie	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	1 512 016,00
Szpital Specjalistyczny im. H. Klimontowicza w Gorlicach	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	3 549 975,00
	Leczenie elektrowstrząsami chorych z zaburzeniami psychicznymi (ew) ze wskazań życiowych	22 220,00
	Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	1 154 901,00
Razem Szpital w Gorlicach		4 727 096,00
Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	3 214 244,00
	Leczenie elektrowstrząsami chorych z zaburzeniami psychicznymi (ew) ze wskazań życiowych	10 790,00
	Leczenie uzależnień stacjonarne	1 510 887,13
	Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	1 134 326,56
Razem Szpital w Nowym Targu		5 870 247,69
Nowy Szpital w Olkuszu	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	3 206 984,00
Szpital Powiatowy im. św. Maksymiliana w Oświęcimiu	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	2 226 840,00
SUMA:		37 625 613,69

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

3.2. Realizacja Programów Promocji Zdrowia Psychicznego przez Województwo Małopolskie

„Profilaktyka depresji i rozpowszechnianie postaw prozdrowotnych w obszarze zdrowia psychicznego. Program edukacyjny dla mieszkańców województwa małopolskiego” realizowany przez Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie.

Informacje ogólne o programie

W 2012 roku z inicjatywy Województwa Małopolskiego został opracowany wieloletni program ukierunkowany na edukację oraz wczesne wykrywanie symptomów prowadzących do depresji skierowany do mieszkańców województwa małopolskiego. Program profilaktyczny pn. „Profilaktyka

depresji i rozpowszechnianie postaw prozdrowotnych w obszarze zdrowia psychicznego. Program edukacyjny dla mieszkańców województwa małopolskiego” został opracowany przez konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie psychiatrii dr n. med. Krzysztofa Walczewskiego. W trybie otwartego konkursu ofert na realizatora Programu wybrano Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie. Program skierowany do osób powyżej 18 roku życia zamieszkałych w województwie małopolskim, z objawami depresji. Nie jest adresowany do osób będących już w leczeniu z powodu głębokich zaburzeń psychicznych.

Cel Programu:

Zwiększenie świadomości społecznej odnośnie możliwości wczesnej identyfikacji i zapobiegania zaburzeniom depresyjnym. Zwiększenie dostępności metod profilaktycznych dla mieszkańców poprzez upowszechnienie informacji o dostępnych świadczeniach medycznych, takich jak: psychoedukacja, pomoc psychologiczna, psychoterapia, konsultacje psychiatryczne, poradnictwo dietetyczne i dotyczące stylu życia.

Działania w ramach programu:

Organizacja i przeprowadzenie konsultacji o charakterze edukacyjno-profilaktycznym mających na celu rozwijanie umiejętności beneficjentów radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia rozwojem depresji. W ramach programu porady są udzielane przez stworzony profesjonalny zespół konsultantów. W 2017 roku udzielono 758 konsultacji edukacyjno-profilaktycznych w 12 punktach w całej Małopolsce w których prowadzona była rejestracja uczestników i odbywały się konsultacje (Kraków, Andrychów, Miechów, Skawina, Brzesko, Nowy Sącz, Tarnów, Limanowa, Muszyna, Chelmek, Wadowice, Rabka Zdrój). Oddziaływaniem edukacyjnym objęto nie tylko osoby, które bezpośrednio skorzystały z konsultacji ale również pośrednio ich otoczenie – rodzina, znajomi, współpracownicy. Niezwykle ważne też było dotarcie do szerokiej grupy odbiorców poprzez akcję informacyjną w internecie, materiały reklamowe (ulotki, plakaty), akcje promujące w TV Kraków, Radio Kraków, TV M w komunikacji miejskiej, mediach lokalnych. Województwo Małopolskie na realizację programu w 2017 roku przeznaczyło 120 000 zł.

Osiągnięte wyniki:

Udało się poszerzyć akcję promocyjną programu oraz włączyć i zaktywizować nowe ośrodki w jej realizację tym samym docierając do szerszego kręgu beneficjentów. Z programu skorzystało 758 osób a w ocenie autorów programu poprzez przeprowadzoną kampanię informacyjną w internecie i innych mediach uzyskało informację o programie ponad 50 tys. osób. Należy podkreślić, iż udało się też poszerzyć krąg osób, specjalistów którzy realizowali program i to nie tylko o psychoterapeutów i psychologów ale również z kręgu dyplomowanych pielęgniarek, co pozwoliło na funkcjonowanie punktów konsultacyjnych w mniejszych miejscowościach, gdzie brakuje specjalistycznej kadry.

3.3. Środki finansowe przeznaczone przez Województwo Małopolskie na rozwój bazy leczenia psychiatrycznego

W 2017 roku Województwo Małopolskie na rozwój bazy leczenia psychiatrycznego przeznaczyło w sumie 2 327 935,10 zł.

W celu dalszego rozwoju Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie, konieczna okazała się modernizacja istniejącej bazy leczenia psychiatrycznego. Na rozwój bazy leczenia psychiatrycznego poprzez modernizację obiektów Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie w 2017 roku przeznaczono kwotę 2 292 233 zł. W ramach tych środków zrealizowano zadania:

1. Budynek nr 6B: "Dostosowanie pomieszczeń w budynku szpitalnym nr 6B do nakazów Państwowego Inspektora Sanitarnego, wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia "W sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą oraz innych obowiązujących przepisów" (dokończenie zadania – część II). W ramach zadania zakończono prace dostosowawcze remontowo–budowlane, instalacyjne i wykończeniowe w budynku, w tym wykonano czynności odbiorowe.
2. Budynki szpitalne: wykonanie prac dostosowawczych wynikających z nakazów Państwowego Inspektora Sanitarnego oraz Rozporządzenia Ministra Zdrowia: "W sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą" (Program Dostosowawczy) oraz innych obowiązujących przepisów w budynkach Szpitala, w tym w szczególności dostosowanie pomieszczeń w budynku szpitalnym nr 2A – (Oddział Psychiatrii Sądowej o Wzmocnionym Zabezpieczeniu). W ramach zadania wykonano:
 - wykonano prace dostosowawcze budowlano-instalacyjne w budynkach szpitalnych nr 4B, 5C, 6A, 7B, 16 i 102 (Oddz. LZOiN - 3p),
 - zakupiono i zamontowano niezbędne wyposażenie w budynku kuchni nr 16 (urządzenia chłodnicze i mroźnicze),
 - wykonano prace dostosowawcze i zakupiono niezbędne wyposażenie (unit stomatologiczny, meble, urządzenia i sprzęt) dla potrzeb gabinetu stomatologicznego w budynku nr 7B,
 - wykonano prace dostosowawcze budowlano - instalacyjne w budynku nr 2A w zakresie poddasza,
 - wykonano część prac dostosowawczych budowlano - instalacyjnych (zgodnie z harmonogramem) w budynku nr 2A w zakresie piwnic, parteru i piętra w części prawej budynku,
 - dostarczono i zmontowano niezbędne wyposażenie, w tym meble i urządzenia AGD dla potrzeb Oddziału Psychiatrii Sądowej o Wzmocnionym Zabezpieczeniu w budynku szpitalnym nr 2A.
3. Remont konserwatorski elewacji budynku nr 2B. Wykonano remont konserwatorski elewacji budynku (prace malarskie, kamieniarskie i zagospodarowanie terenu).
4. Remont konserwatorski elewacji budynku nr 4A. Wykonano prace budowlane konserwatorskie w zakresie remontu elewacji budynku nr 4A (prace tynkarskie).
5. Remont konserwatorski dachu i elewacji budynku nr 16. Wykonano całość prac budowlanych w zakresie remontu konserwatorskiego dachu i elewacji budynku.
6. Komórki organizacyjne Szpitala Babińskiego. Dostarczono i zmontowano niezbędne wyposażenie - meble, urządzenia AGD i sprzęt dla potrzeb pomieszczeń komórek organizacyjnych Szpitala. Dodatkowo zakupiono niezbędny sprzęt informatyczny i oprogramowanie dla potrzeb komórek organizacyjnych Szpitala.

W 2017 roku dokonano zakupu sprzętu do Izby Przyjęć, Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu oraz Oddziału Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych w Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Andrychowie. Na zakup sprzętu Województwo Małopolskie przeznaczyło środki finansowe w wysokości 35 702,10 zł. W ramach zadania zakupiono sprzęt medyczny: alkometry 3 szt., koncentrator tlenu 1 szt., aparat EKG 1 szt., defibrylator 3 szt. Środki na realizację tego zadania pochodzą z wpływów z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 18% alkoholu.

Rozdział 4

Realizacja celów Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022

4.1. Cele główne oraz szczegółowe

Cele główne oraz szczegółowe Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 są spójne z celami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 i zostały sformułowane na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022 (Dz. U. poz. 458).

Cele główne Programu:

- 1. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb.**
- 2. Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi.**
- 3. Monitorowanie i ocena skuteczności działań realizowanych w ramach Programu.**

Cele szczegółowe i zadania Programu:

- w zakresie zapewniania osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb:
 - 1.1. upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej,
 - 1.2. upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego,
 - 1.3. aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - 1.4. skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy.
- w zakresie prowadzenia działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi:
 - 2.1. upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu,
 - 2.2. zwiększanie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi,
- w zakresie monitorowania i oceny skuteczności działań realizowanych w ramach Programu – gromadzenie i analizowanie sprawozdań zawierających informacje dotyczące realizacji zadań wynikających z Programu, przekazywanych przez podmioty wskazane w Programie.

4.2. Zrealizowane zadania w 2017 roku w ramach celów głównych oraz szczegółowych Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Realizacja zadania
Cel główny			
1. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb			
Cel szczegółowy			
1.1. Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej			
1.	Zwiększenia dostępności i zmniejszania nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży na terenie województwa.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy. 	<p>Województwo Małopolskie: W 2017 roku na terenie województwa małopolskiego zakontraktowano 33 ZLŚ w 20 na 22 powiaty województwa. W 2016 roku mieszkańcy województwa mieli dostęp do 27 ZLŚ, w 2017 uzupełniono dostępność o dodatkowe 6 zespołów w powiatach: myślenickim, tatrzańskim, a także miastach na prawach powiatu: m. Kraków, m. Nowy Sącz oraz m. Tarnów.</p> <p>Powiaty: 7 Gminy: 5</p>
2.	Opracowanie, we współpracy z samorządami powiatów, strategii rozwoju zasobów ochrony zdrowia psychicznego z uwzględnieniem map potrzeb zdrowotnych w zakresie CZP, zapewniających kompleksową opiekę zdrowotną nad osobami z zaburzeniami psychicznymi na określonym obszarze terytorialnym oraz przemieszczenia ogólnych oddziałów psychiatrycznych z wojewódzkich szpitali monospecjalistycznych do lokalnych szpitali wielospecjalistycznych lub ich tworzenia w lokalnych szpitalach wielospecjalistycznych.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy, ✓ Placówki ochrony zdrowia. 	<p>Województwo Małopolskie: Priorytety zostały sformułowane jako 3 cele główne i 6 celów szczegółowych w Małopolskim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.</p> <p>Szpital Babińskiego: Organizacja spotkania konsultacyjnego z władzami samorządowymi (Starostwo Powiatowe w Myślenicach oraz Miasta Myślenice i Skawina, a także gmin z powiatu myślenickiego i gmin sąsiadujących ze Skawiną, a także jednostkami sektora pomocy społecznej PCPR i odpowiednich OPS) w celu zaprezentowania ofert CZP w Skawinie i Myślenicach oraz dostosowania ich</p>

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Realizacja zadania
			do rozpoznanych potrzeb zdrowotnych obszaru powiatu myślenickiego i okolic Skawiny. Powiaty: 3
3.	Wspieranie wdrażania planu umiejscowienia CZP zapewniających kompleksową opiekę zdrowotną nad osobami z zaburzeniami psychicznymi na terenie województwa, w tym poprzez stymulowanie zmian w strukturze podmiotów wykonujących działalność leczniczą, dla których podmiotem tworzącym jest samorząd województwa.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Małopolska Rada Zdrowia Psychicznego, ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy, ✓ Placówki ochrony zdrowia. 	<p>Województwo Małopolskie: Przeprowadzono konsultacje projektu Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022. Projekt był konsultowany z Członkami Małopolskiej Rady Zdrowia Psychicznego oraz Zespołu Zadaniowego ds. opracowania Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022, a także podmiotami leczniczymi, które w swoich strukturach posiadają oddziały psychiatryczne, a dla których podmiotem tworzącym jest Województwo Małopolskie.</p> <p>Szpital Babińskiego: Opracowywanie oferty funkcjonowania pięciu Centrów Zdrowia Psychicznego na potrzeby programu pilotażowego wprowadzanego przez Ministerstw Zdrowia w konsultacji z Samorządem Województwa Małopolskiego oraz odpowiednimi jednostkami samorządu terytorialnego.</p> <p>Szpital św. Łukasza: Przystąpienie do pilotażu Centrum Zdrowia Psychicznego, zakwalifikowanie do listy realizatorów.</p> <p>Powiaty: 4 Gminy: 1</p>
4.	Rozwijanie sieci oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych oraz stopniowe zmniejszanie i przekształcanie dużych szpitali psychiatrycznych w placówki specjalistyczne, zapewniające profilowane usługi zdrowotne.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy, ✓ Placówki ochrony zdrowia. 	<p>Województwo Małopolskie: W 2017 roku Województwo Małopolskie na rozwój bazy lecznictwa psychiatrycznego przeznaczyło w sumie 2 327 935,10 zł. W celu dalszego rozwoju Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie, konieczna okazała się modernizacja istniejącej bazy lecznictwa psychiatrycznego. Na rozwój bazy lecznictwa psychiatrycznego Szpitala Babińskiego w 2017 roku przeznaczono kwotę 2 292 233 zł.</p> <p>W 2017 roku dokonano zakupu sprzętu do Izby Przyjęć, Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu</p>

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Realizacja zadania
			<p>oraz Oddziału Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych w Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Andrychowie. Na zakup sprzętu Województwo Małopolskie przeznaczyło środki finansowe w wysokości 35 702,10 zł.</p> <p>Szpital Babińskiego: Rozwijanie działalności utworzonych w 2016 roku w miejsce oddziałów ogólnopsychiatrycznych dwóch oddziałów specjalistycznych tj. oddziału sądowego o podstawowym zabezpieczeniu oraz oddziału rehabilitacji dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych ze współistniejącymi zaburzeniami psychicznymi (podwójne diagnozy).</p> <p>Szpital św. Łukasza: W 2017 roku rozpoczął udzielanie świadczeń zdrowotnych w miejscu zamieszkania pacjenta Zespół Opieki Środowiskowej. Dodatkowo w grudniu 2017 roku swoją działalność rozpoczął Oddział Dzienny Psychiatryczny.</p> <p>Powiaty: 3 Gminy: 2</p>
1.2. Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego			
1.	Wspieranie poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy. 	<p>Szpital Babińskiego: Uruchomienie pracowni garncarskiej w działającym w strukturze Szpitala Interdyscyplinarnym Centrum Terapii i Aktywizacji Zawodowej.</p> <p>Powiaty: 12 Gminy: 37</p>
2.	Wspieranie projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym zapewnienie ciągłości działaniom skutecznym.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy, ✓ Placówki ochrony zdrowia. 	Realizację zadania przewidziano w latach 2018-2022.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Realizacja zadania
1.3. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi			
1.	Zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy, ✓ Urzędy Pracy. 	<p>Województwo Małopolskie: Przeznaczone zostały środki finansowe na otwarty konkurs ofert z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej finansowany ze środków PFRON. Dofinansowane projekty dotyczyły rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych z różnymi niepełnosprawnościami, w tym osób chorujących psychicznie. W 2017 roku w ramach konkursu dofinansowanie otrzymały 33 oferty na łączną kwotę 1 000 000,00 zł, w tym 1 projekt dotyczył osób chorujących psychicznie – Stowarzyszenie "Bratnich Serc" dla Ludzi Chorych w Oświęcimiu „Praca moim życiem IX” – 65 676,82 zł.</p> <p>Powiaty: 14 Gminy: 14 WUP:</p>
2.	Wspieranie rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomaganego zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy, ✓ Urzędy Pracy. 	<p>Województwo Małopolskie: W 2017 roku funkcjonowało 10 Zakładów Aktywności Zawodowej, które zatrudniały łącznie 163 osoby chorujące psychicznie.</p> <p>ROPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja spotkań sieciujących WTZ i ZAZ – 3 spotkania, w tym 1 konferencja, • organizacja spotkania sieciującego WTZ, ZAZ, Małopolskie Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz przedsiębiorstwa społeczne, • organizacja spotkania grupy roboczej Małopolskiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej ds. podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym dotyczące ZAZ-ów. <p>Powiaty: 7 Gminy: 8 WUP:</p>
3.	Realizacja projektów dla osób z zaburzeniami psychicznymi mających na celu ich aktywizację zawodową.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Samorząd powiatu, 	<p>Województwo Małopolskie: W 2017 roku rozpoczęto prace nad opracowywaniem regionalnego programu</p>

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Realizacja zadania
		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd gminy, ✓ Urzędy Pracy. 	<p>zdrowotnego pn.: „Program Profilaktyki Chorób Odstresowych u Osób Pracujących na terenie Województwa Małopolskiego na lata 2019-2021”, na cały okres realizacji Programu przewidziano 2,7 mln zł. Celem Programu jest zwiększenie umiejętności radzenia sobie ze stresem u osób pracujących. Grupą docelową będą pracujące osoby pełnoletnie w wieku aktywności zawodowej wykonujące zawody/będące na stanowiskach o podwyższonym poziomie stresu. Program ma charakter warsztatów w 4 modułach po 6 godzin edukacyjnych przeprowadzonych w weekendy (soboty i niedziele). Zgodnie z opinią ekspertów warsztaty są jedną z najskuteczniejszych form interwencji, która kładzie akcent głównie na praktykę. Szacuje się, że Program do 2021 roku pozwoli objąć wsparciem około 1 800 osób.</p> <p>Powiaty: 4 Gminy: 7 WUP: Kontynuując założenia projektu realizowanego w ramach współpracy WUP w Krakowie z Fundacją im. Boguchwała Winida na Rzecz Rozwoju Psychoterapii Psychoanalitycznej w projekcie „Centrum Integracji – by móc kochać i pracować”, znaczenia nabrała usługa poradnictwa zawodowego. Osoby kończące proces leczenia na oddziale nerwic i zaburzeń osobowości Peron7, uzyskują, jeszcze w chwili przebywania na oddziale, informację o możliwości spotkań z doradcą zawodowym. W rezultacie wielu pacjentów kończących swój pobyt na Oddziale, zgłasza się do WUP w Krakowie w ramach przepustki. Jednak aby ułatwić pacjentom kontakt z doradcą, spotkania odbywały się na terenie Szpitala Babińskiego. Sytuacja taka angażowała pacjentów, ponieważ musieli przygotowywać harmonogram spotkań z doradcą w wyznaczonych terminach. Dyżury doradcy na terenie Szpitala odbywały się raz w miesiącu, w 2017 roku</p>

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Realizacja zadania
			<p>odbyło się 11 takich dyżurów. Ten sposób kontaktu ułatwiał spotkania z doradcą zwłaszcza osobom spoza Krakowa. Zwykle było to jedno lub dwukrotne spotkanie, które proponowano kontynuować w miejscu zamieszkania, czasami umawiając pacjentów w konkretnych instytucjach (WUP/CIZ lub PUP). Wielu klientów/pacjentów, którzy mieszkali lub pozostawali w Krakowie, kontynuowali kontakt z doradcą już w Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej. Jeśli pojawiła się taka potrzeba stosowane były wobec tych klientów specjalistyczne metody i narzędzia pracy, takie jak wsparcie Trenera Zatrudnienia Wspieranego. W 2017 roku jedna z osób skorzystała z takiego wsparcia, pozostałe kontynuowały proces doradczy z doradcą zawodowym – psychologiem. W 2017 roku objęto wsparciem 27 osób (pacjentów Szpitala oraz innych osób z zaburzeniami psychicznymi).</p>
4.	<p>Prowadzenie działań szkoleniowo-informacyjnych, adresowanych do pracodawców, promujących zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy, ✓ Urzędy Pracy. 	<p>Szpital w Andrychowie: W ramach projektu „Schizofrenia-otwórzcie drzwi” zorganizowano spotkania, których celem było poszerzenie wiedzy społeczeństwa na temat chorób psychicznych. Dodatkowo zorganizowano warsztaty tematyczne dotyczące zaburzeń depresyjnych.</p> <p>Powiaty: 5 Gminy: 1 WUP:</p>
1.4. Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy			
1.	<p>Opracowanie lub aktualizacja regionalnego programu ochrony zdrowia psychicznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Małopolska Rada Zdrowia Psychicznego, ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy. 	<p>Województwo Małopolskie: Małopolski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 został przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego nr 2152/17 z dnia 21 grudnia 2017 roku. Projekt Programu konsultowany był z Członkami Małopolskiej Rady Zdrowia Psychicznego oraz Zespołem Zadaniowym ds. opracowania</p>

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Realizacja zadania
			Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022. Powiaty: 4 Gminy: 1
2.	Realizacja, koordynowanie i monitorowanie regionalnego programu ochrony zdrowia psychicznego w odniesieniu do zadań wskazanych dla samorządu województwa.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Małopolska Rada Zdrowia Psychicznego. 	Województwo Małopolskie: dane zebrane na potrzeby niniejszego sprawozdania, monitoring zasobów opieki psychiatrycznej na terenie województwa, współpraca z instytucjami.
3.	Przygotowanie aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym w oparciu o informacje przekazane przez samorządy powiatowe, w wersji elektronicznej lub papierowej.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Małopolska Rada Zdrowia Psychicznego, ✓ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy. 	Realizację zadania przewidziano w latach 2018-2022.
4.	Działalność Małopolskiej Rady Zdrowia Psychicznego koordynującej realizację Programu.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Małopolska Rada Zdrowia Psychicznego. 	Województwo Małopolskie: w 2017 roku odbyły się dwa spotkania Małopolskiej Rady Zdrowia Psychicznego oraz Zespołu Zadaniowego ds. opracowania Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022: <ul style="list-style-type: none"> • pierwsze spotkanie odbyło się w dniu 27 czerwca 2017 roku. Podczas spotkania omówione zostały tematy dotyczące: I Kongresu Zdrowia Psychicznego – konkluzja, działalności Parlamentarnego Zespołu ds. Organizacji Służby Zdrowia w pracach nad reformą organizacji opieki psychiatrycznej, finansowania świadczeń psychiatrycznych oraz aktualnej sytuacji w psychiatrii, • drugie spotkanie odbyło się w dniu 5 października 2017 roku. Podczas spotkania przedstawiono i omówiono Projekt Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.
5.	Współpraca międzynarodowa w zakresie opieki psychiatrycznej – wykorzystywanie dobrych praktyk.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, 	Szpital Babińskiego: Współorganizacja XVIII Konferencji Polsko-Niemieckiego Towarzystwa

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Realizacja zadania
		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Małopolska Rada Zdrowia Psychicznego, ✓ Placówki ochrony zdrowia. 	Zdrowia psychicznego i przejęcie koordynowania działań towarzystwa w Polsce.
Cel główny			
2. Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi			
Cel szczegółowy			
2.1. Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu			
1.	Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego poprzez wprowadzanie w szkołach programów profilaktycznych dotyczących ochrony zdrowia psychicznego.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy. 	Powiaty: 11 Gminy: 15
2.	Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do różnych grup wiekowych.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy. 	Szpital Babińskiego: Zapoznanie z ofertą edukacyjną oraz spacer tematyczny po zabytkowym zespole szpitalno-parkowym pod nazwą „Kobierzyn cztery pory roku”. Podczas oprowadzania przekazywane były informacje na temat historii Szpitala oraz chorób i zaburzeń psychicznych, a także metod leczenia i radzenia sobie z nimi. Dodatkowo Szpital zorganizował w Niepołomicach spotkanie dla młodzieży na temat chorób i zaburzeń psychicznych oraz przyjął grupę gimnazjalistów z Niepołomic – Projekt „dwa dni dla głowy”. Ponadto prezentowana była otwarta w 2016 roku wystawa „Uważaj na głowę”, stworzona przez byłych pacjentów Szpitala. W wystawie prezentowane było chorowanie, leczenie i zdrowienia z punktu widzenia pacjenta. Powiaty: 11 Gminy: 17
3.	Realizacja programów zdrowotnych/ polityki zdrowotnej służących kształtowaniu postaw prozdrowotnych wśród	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy. 	Województwo Małopolskie: Realizacja programu pn.: „Profilaktyka depresji i rozpowszechnianie postaw prozdrowotnych w obszarze zdrowia psychicznego.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Realizacja zadania
	różnych grup wiekowych w tym także zapobiegających rozwojowi depresji.		Program edukacyjny dla mieszkańców województwa małopolskiego". W ramach programu został utworzony zespół doradców, psychologów i psychiatrów, którzy udzielali porad profilaktycznych. Program realizowany w 5 subregionach województwa małopolskiego poprzez utworzenie punktów konsultacyjnych gdzie udzielane były porady profilaktyczne. Przy każdym punkcie konsultacyjnym powstała rejestracja oraz uruchomiona została ogólna infolinia. Dodatkowo przeprowadzona została kampania edukacyjno-promocyjna skierowana do wszystkich mieszkańców. W ramach realizacji programu depresji utworzono 12 punktów konsultacyjnych: Kraków, Andrychów, Miechów, Skawina, Brzesko, Nowy Sącz, Tarnów, Limanowa, Muszyna, Chełmek, Wadowice, Rabka Zdrój. W sumie przeprowadzono 758 konsultacji. Szpital Babińskiego: realizacja na zlecenie Województwa kolejnej edycji programu dot. depresji. Powiaty: 7 Gminy: 12
2.2. Zwiększanie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi			
1.	Realizacja programów informacyjno-edukacyjnych sprzyjających postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Samorząd powiatu, ✓ Samorząd gminy. 	Powiaty: 5 Gminy: 6
Cel główny			
3. Monitorowanie i ocena skuteczności działań realizowanych w ramach Programu – gromadzenie i analizowanie sprawozdań zawierających informacje dotyczące realizacji zadań wynikających z Programu, przekazywanych przez podmioty wskazane w Programie			
1.	Gromadzenie i udostępnianie informacji dotyczących ochrony zdrowia psychicznego w województwie.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samorząd województwa, ✓ Małopolska Rada Zdrowia Psychicznego. 	Województwo Małopolskie: dane zebrane na potrzeby niniejszego sprawozdania, monitoring zasobów opieki psychiatrycznej na terenie województwa, współpraca z Małopolską Radą Zdrowia Psychicznego, podmiotami leczniczymi, Małopolskim

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Realizacja zadania
			<p>Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia, Małopolskim Urzędem Wojewódzkim, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Krakowie, Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie oraz Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie. Dodatkowo Departament Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM co roku sporządza raport pn.: <i>Lecznictwo w Małopolsce</i> w którym prezentowane są podstawowe oraz specjalistyczne dane w zakresie opieki zdrowotnej świadczonej przez podmioty lecznicze w Małopolsce, a także prowadzi monitoring bieżącej sytuacji finansowo ekonomicznej w wojewódzkich podmiotach leczniczych.</p>

Podsumowanie

W 2017 roku cele oraz zadania Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 były realizowane przez Samorząd Województwa oraz innych realizatorów tj. instytucje oraz podmioty czynnie zaangażowane w działania na rzecz zdrowia psychicznego. Przyjęte zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym zadania oraz wskaźniki stanowią swoiste wyzwanie dla opieki psychiatrycznej, która w tym kontekście wymaga reorganizacji przy jednoczesnym dynamicznym rozwoju nowych form opieki dziennej i środowiskowej.

Cel 1 MPOZP dotyczy zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb. Opieka środowiskowa dostosowana do potrzeb społecznych i wychodząca im naprzeciw wymaga nowego podejścia oraz budowania nowych struktur. Zadanie to jest trudne i niezbędne są do tego odpowiednie środki finansowe, które w tym przypadku zapewnia płatnik, co bezpośrednio wpływa na poprawę dostępności w tym obszarze. Zwiększenie dostępu do środowiskowej formy opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi jest jednym z priorytetowych zadań Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. W 2017 roku na terenie województwa małopolskiego Narodowy Fundusz Zdrowia zakontraktował 33 Zespoły Leczenia Środowiskowego w 20 na 22 powiaty województwa małopolskiego. Dostęp do leczenia środowiskowego w ciągu ostatnich lat znacznie się polepszył, dla porównania w 2016 roku mieszkańcy województwa mieli dostęp do 27 ZLS, w 2017 uzupełniono dostępność o dodatkowe 6 zespołów w powiatach: myślenickim, tatrzańskim, a także miastach na prawach powiatu: m. Kraków, m. Nowy Sącz oraz m. Tarnów. Mieszkańcy mają dostęp do ZLS w 20 powiatach, tylko powiat dąbrowski oraz nowosądecki nie ma zakontraktowanej opieki środowiskowej. Najwięcej ZLS zakontraktowano na terenie miasta Krakowa – 8, po 2 ZLS znajdują się w powiatach: krakowskim, myślenickim, suskim, tatrzańskim, wielickim oraz mieście Tarnów. W 2017 roku Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie rozpoczął udzielanie świadczeń zdrowotnych w miejscu zamieszkania pacjenta przez Zespół Opieki Środowiskowej, dodatkowo w tej jednostce w grudniu 2017 roku swoją działalność rozpoczął Oddział Dzienny Psychiatryczny.

W 2017 roku przeprowadzono konsultacje projektu Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022. W dokumencie tym znalazły się zapisy dotyczące funkcjonowania, struktury oraz organizacji Centrów Zdrowia Psychicznego. Projekt był konsultowany z Członkami Małopolskiej Rady Zdrowia Psychicznego oraz Zespołem Zadaniowym ds. opracowania Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022, a także podmiotami leczniczymi, które w swoich strukturach posiadają oddziały psychiatryczne, a dla których podmiotem tworzącym jest Województwo Małopolskie. W oparciu o zapisy Rozporządzenia oraz konsultacje opracowany został Małopolski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.

W 2017 roku Województwo Małopolskie na rozwój bazy leczenia psychiatrycznego przeznaczyło w sumie 2 327 935,10 zł. W celu dalszego rozwoju Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie, konieczna okazała się modernizacja istniejącej bazy leczenia psychiatrycznego. Na rozwój bazy leczenia psychiatrycznego Szpitala Babińskiego w 2017 roku przeznaczono kwotę 2 292 233 zł. Dokonano również zakupu sprzętu do Izby Przyjęć, Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu oraz Oddziału Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych w Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Andrychowie. Na zakup sprzętu Województwo Małopolskie przeznaczyło środki finansowe w wysokości 35 702,10 zł.

W 2017 roku na terenie województwa małopolskiego powstały dwa nowe Zakłady Aktywności Zawodowej, tj. Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej – Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” oraz Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Łysej Górze. W sumie w 2017 roku działało 10 Zakładów Aktywności Zawodowej, w których zatrudniano 163 osoby chorujące psychicznie. Po dwa zakłady zlokalizowane były w Krakowie i powiecie nowosądeckim (w gminach Grybów i Nawojowa), a pozostałe 6 w powiatach: brzeskim, krakowskim, miechowskim, olkuskim oraz tarnowskim, a także mieście Tarnów.

W 2017 roku odbyły się dwa spotkania Małopolskiej Rady Zdrowia Psychicznego oraz Zespołu Zadaniowego ds. opracowania Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022. Pierwsze spotkanie odbyło się w dniu 27 czerwca 2017 roku. Podczas spotkania omówione zostały tematy dotyczące: I Kongresu Zdrowia Psychicznego – konkluzja, działalności Parlamentarnego Zespołu ds. Organizacji Służby Zdrowia w pracach nad reformą organizacji opieki psychiatrycznej, finansowania świadczeń psychiatrycznych oraz aktualnej sytuacji w psychiatrii. Drugie spotkanie odbyło się w dniu 5 października 2017 roku. Podczas spotkania przedstawiono i omówiono Projekt Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.

Cel 2 MPOZP dotyczący prowadzenia działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi. W ramach zadań określonych w celu 2 realizowany był program zdrowotny pn.: „Profilaktyka depresji i rozpowszechnianie postaw prozdrowotnych w obszarze zdrowia psychicznego. Program edukacyjny dla mieszkańców województwa małopolskiego”. W trybie otwartego konkursu ofert na realizatora Programu wybrano Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie. W 2017 roku udzielono 758 konsultacji edukacyjno-profilaktycznych w 12 punktach w całej Małopolsce w których prowadzona była rejestracja uczestników i odbywały się konsultacje (Kraków, Andrychów, Miechów, Skawina, Brzesko, Nowy Sącz, Tarnów, Limanowa, Muszyna, Chelmek, Wadowice, Rabka Zdrój). Oddziaływaniem edukacyjnym objęto nie tylko osoby, które bezpośrednio skorzystały z konsultacji ale również pośrednio ich otoczenie – rodzina, znajomi, współpracownicy. Niezwykle ważne też było dotarcie do szerokiej grupy odbiorców poprzez akcję informacyjną w internecie, materiały reklamowe (ulotki, plakaty), akcje promujące w TV Kraków, Radio Kraków, TV M w komunikacji miejskiej, mediach lokalnych. Województwo Małopolskie na realizację programu w 2017 roku przeznaczyło 120 000 zł.

W ramach tego celu Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie kontynuował oprowadzanie po zabytkowym zespole szpitalno-parkowym pod nazwą „Kobierzyn cztery pory roku”. Podczas oprowadzania przekazywane były informacje na temat historii Szpitala oraz chorób i zaburzeń psychicznych, a także metod leczenia i radzenia sobie z nimi. Dodatkowo Szpital zorganizował w Niepołomicach spotkanie dla młodzieży na temat chorób i zaburzeń psychicznych oraz przyjął grupę gimnazjalistów z Niepołomic – Projekt „dwa dni dla głowy”. Ponadto prezentowana była otwarta w 2016 roku wystawa „Uważaj na głowę”, stworzona przez byłych pacjentów Szpitala. W wystawie prezentowane było chorowanie, leczenie i zdrowienia z punktu widzenia pacjenta.

Cel 3 MPOZP dotyczący monitorowania i oceny skuteczności działań realizowanych w ramach Programu – gromadzenie i analizowanie sprawozdań zawierających informacje dotyczące realizacji zadań wynikających z Programu, przekazywanych przez podmioty wskazane w Programie. Cel był realizowany poprzez coroczne zbieranie i opracowywanie danych dotyczących zasobów w zakresie opieki psychiatrycznej. Departament Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM na bieżąco zbierał dane oraz monitorował dostęp do opieki psychiatrycznej na terenie województwa, a także współpracował między innymi z Małopolskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia, Małopolskim Urzędem Wojewódzkim, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Krakowie, Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie, Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie, Urzędem Miasta Krakowa oraz Małopolską Radą Zdrowia Psychicznego do której są powołano specjalistów oraz ekspertów zajmujących się problematyką osób chorujących psychicznie i ich otoczenia. Ponadto co roku sporządzany jest raport pn.: Lecznictwo w Małopolsce, w którym prezentowane są podstawowe oraz specjalistyczne dane w zakresie opieki zdrowotnej świadczonej przez podmioty lecznicze w Małopolsce, a także prowadzony jest monitoring bieżącej sytuacji finansowo ekonomicznej w wojewódzkich podmiotach leczniczych w tym w dwóch szpitalach o profilu psychiatrycznym.

Reasumując, 2017 rok był pierwszym rokiem realizacji Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022. Program ten jest kontynuacją poprzednich edycji, które rozpoczęły proces zmian w obszarze opieki psychiatrycznej. Z punktu widzenia pacjentów ważne jest to, że opieka psychiatryczna staje się bardziej dostępna i rośnie świadomość społeczna na temat

objawów oraz rozpowszechnienia chorób psychicznych, natomiast wciąż brak jest pełnej dostępności do różnych form opieki psychiatrycznej koniecznych w procesie zdrowienia oraz późniejszego funkcjonowania społecznego i zawodowego osób chorujących psychicznie.